У НУМАРЫ

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 23 (745) ГОД XV БЕЛАСТОК 7 ЧЭРВЕНЯ 1970 г. ЦАНА 60 гр.

Сустрэчы з „Нівай"

АДЗІН ДЗЕНЬ У КЛЕЙНІКАХ

Перада мной васількoвае поле. 260 пар сініх вачэй у чаканні. Гляджу на іх. На шырокім школьным калідоры ясна і ўрачыста. Здаецца, расплываецца чалавек ў гэтым васільковым моры, створаным сінімі дзіцячымі вачыма. Уверсе летні зефір павявае, гуляе з калоссямі, а тут пахнуць востра васількі: 260 пар сініх, уважлівых, інтэлігентных вачэй чакае, не змаргне. Ім нават цікава, што ты губішся. Яны чакаюць, што скажаш, што новага скажаш.

Побач за сталом усе настаўнікі гэтай люднай клейніцкай школы: злева з лёгка пахіленай галавой кіраўнік Эдвард Лясота, а потым настаўнікі: Ольга Лясота, (беларускай мовы ў малодшых класах), Вера Краўчук (беларускай мовы ў старэйшых класах), Аляксандр Закройшчык (матэматыкі і фізікі), Генрыка Пракапюк (біялогіі і хіміі), Ніна Внучко (польскай мовы), Юзэфа Касцюк (пачатковага навучання), Станіслаў Касцюк (матэматыкі і фізікі), Ірэна Сачко (маладая настаўніца СПР-у).

Памалу раблюся смялейшай у гэтым настаўніцкім выпрабаваным кругу. Хочацца, як яны, гаварыць з дзяцьмі добра і цікава. Кажу пару слоў пра «Ніву», «Зорку», сябе, сваю працу, працу сябroў. Потым ужо вядуць яны — клейніцкія дзеці. Вядуць у свой год 2000-ны. Рысуем, напрыклад, разам візію вялікіх Кленік у той 2000-чны год.

Клейніцкія дзеці з вачамі, як васільковае поле, аказаліся найбольш рэалістычнымі фантастамі. Ім смела можна паверыць, што зацвіце клейніцкая раўніна найбагацейшым плёнам іх працы. А пакуль яны — вучацца, вучацца і яшчэ раз вучацца.

Мой дзень сустрэчы з клейніцкай школай, яе дзяцьмі і яе настаўнікамі запісаўся ў памяці маёй, як найсімпатычнейшае перажыванне.

*

У грамадскай радзе ў кабінеце старшыні Сяргея Каліноўскага, родам з Курашава, сабраліся працаўнікі грамадскай рады: сакратар грамадскай рады, 10 год ужо тут працуе — Марыя Асташэўская, солтыс Клейнік I (бо вялікія Клейнікі маюць двух солтысаў) Васіль Купрыяновіч, с. Паўла. Гэты малады загарэлы ўжо на ветры мужчына, расказваюць у грамадскай радзе, яшчэ не жанаты, і, вядома, пытанне стаіць, як ажаніць солтыса. А солтыс, Васіль Купрыяновіч, нястомны грамадскі дзеяч, разумее, што жонка магла б прыкаваць яго да хаты, дык... не было б тады часу працаваць.

Так сабе разважаем, гаворым пра розныя справы: у Клейніках будуецца фабрыка, якая будзе сушыць зялёнку і бульбу. Расказваюць мне пра Клейнікі, што паасобныя часткі вялікай вёскі завуцца: Канец (ад Нарвы), Загадзь (ад Бельска), а цэнтр Клейнік — то Клябаншчына. Тут змяшчаецца грамадская рада, школа, клуб, царква, каля якой яшчэ дагэтуль стаіць невысокі пастумент, на якім калісьці, праўдападобна, стаяў помнік цара-асвабадзіцеля, што зняў паншчыну. Рэвалюцыйныя парывы знялі потым цара-асвабадзіцеля з п'едастала і нічога ўжо больш цікавага пра яго не можна сказаць. Частка старадаўняй гісторыі вёскі захавана ў назве Загадзь, якая абазначае гразкае, недаступнае, балоцістае месца.

Працяг на стар. 4

Белавежа запрашае. Фота Цаф — Сянько.

У бюро валілаўскага ПГР-у зайшоў пажылы чалавек. Ён тут, бадай, прадстаўнік самага старэйшага пакалення рабочых.

— Што рабіць, брыгадзір? — запытаў пасля прывітання. На яго твары, парэзаным маршчынамі, як барознамі, малявалася турбота. — Электрычнасці няма.

— Сам ведаю! — не зусім ветліва адказаў брыгадзір, Станіслаў Буцько і, паглядзеўшы на гадзіннік, дадаў: — «Беластоцкая газета» падае, што ў чатыры пасля абеда падключаць.

— Але цяляты піць хочуць, — гаварыў рабочы. — Мычаць так журботна, што сэрца баліць, а вядром я не змагу напаіць 150 цялят.

— Я ж вам, Маліноўскі, не гавару, каб вы паілі вядром, — сказаў брыгадзір.

— А можа бы бочкавозам, — запрапанаваў сакратар партыйнай пэгээраўскай арганізацыі Мікалай Шырынга.

Звычайная гаспадарская размова. Для мяне выявіла яна прынамсі дзве істотныя справы. Я, як і многія іншыя грамадзяне нашай краіны, аставаўся пад уражаннем ненайлепшых меркаванняў аб ПГР-аўскай гаспадарцы. У гэтых меркаваннях не аставалася месца для турбот за агульнае, пэгээраўскае, значыць дзяржаўнае, «казённае» дабро.

Калі ў Гарадку, у грамадскай радзе, хвалілі дырэктара валілаўскага ПГР-у Андрэя Крычку, што, моў, дбае пра сваю гаспадарку, што не мае затрат, што стараецца рабіць усё як след і ўпору — дык не вельмі хацелася мне верыць. Ат, думаў, урадніцкая салідарнасць.

А тут нават дзядзька Маліноўскі — звычайны, радавы ПГР-аўскі рабочы — турбуецца, як за сваё, што не можа напаіць «казённых» цялят, бо не працуе электрычная вадапомпа...

Менавіта — вадапомпа. Гэта другая справа. Яна паказвае, як далёка гаспадарка ў ПГР-ы звязалася зараз з сучаснай тэхнікай, як залежыць ад гэтай тэхнікі.

Валілаўскі ПГР мае 150 га ворнай зямлі і 250 га сенажацей.

— Ці патрабуеце людзей да працы? — пытаю палявога брыгадзіра Станіслава Буцько.

— Не, — рашуча сцвярджае ён, — мы маем 7 трактарыстаў і 2 рабочых у палявой брыгадзе. І гэтага нам зусім дастаткова, каб справіцца з апрацоўкай нашай зямлі. Толькі на некалькі дзён гарачай палявой працы прыходзіцца нам наняць крыху людзей. Стараемся выручацца машынамі. Вось сёння паслаў я ў поле трактарную садзілку і пры яе дапамозе адзін чалавек, трактарыст, пасадзіў за адзін дзень столькі бульбы, што ўручную нават 10 рабочых не змагло б пасадзіць. Да 20-га мая мы справіліся з усімі вясеннімі працамі. Дырэктар нават пайшоў у водпуск, і можам адпусціць кожнага іншага рабочага таксама ў водпуск, каб толькі хацеў ісці. Мы цяпер не маем што рабіць. Паедзем хіба садзіць лес, бо трэба дапамагчы жэдзнеўскаму надлясніцтву.

ПЭГЭЭРАЎСКАЕ ЖЫЦЦЁ

Дык яшчэ адзін міф расплываецца пра пэгээраўскае жыццё. Здаецца мне, што ўжо нельга палохаць дзяцей: «Калі не будзеш вучыцца, дык пойдзеш у ПГР каровы пасвіць».

— Мы сваё пасбішча дакладна распланавалі і падзялілі на многія кватэры. Каровы пасуцца кожны дзень у іншай кватэры, а пільнуе іх электрычны пастух.

Гэта словы пэгээраўскага заатэхніка, Людмілы Казберук. У валілаўскім ПГР-ы з'яўляецца яна прадстаўніком самага малодшага пакалення працаўнікоў. Два гады таму назад закончыла Дайлідскі сельскагаспадарчы тэхнікум і пасля стажыроўкі распачала працу ў Валілах. Гаворыць, што не можа сабе ўявіць іншага прафесіянальнага занятку, што не хацела б працаваць у горадзе.

— Тут мне добра, — гаворыць, — і няма асноў, каб не верыць у шчырасць гэтых слоў. Дастаткова сказаць, што маладая дзяўчына зараз пасля школы зарабляе ў ПГР-ы больш-менш 2000 зл., а на дадатак мае бясплатны асобны пакойчык.

Калі пакідаў я валілаўскі ПГР, з-за шэрай хмары выплыла сонца і яго чырвоныя, вячэрнія праменні замільгацелі ў вадзе, якая прасторным возерам разлілася між лесам і полем. Гэта ПГР-аўскія рыбаносныя сажалкі, у якіх вырошчваюць карпаў. Пра гэта інфармуе блакітная табліца, якая вісіць на дрэве, растучым у 10 метрах ад берагу ў сажалцы.

М. Нурэцкі

БГКТ ХРОНІКА

■ Як мы ўжо інфармавалі, Беларускае таварыства звярнулася да ўстаноў, прадпрыемстваў, арганізацый і ўсяго насельніцтва ў справе зборкі грошай на пабудову Беларускага музея ў Белавежы. На заклік ГП БГКТ ужо адгукаюцца паасобныя ўстановы. ГС у Дуброве Беластоцкай пераказаў 500 зл., Рамесная ізба ў Беластоку — 500 зл., Падляшскае прадпрыемства будаўлянай керамікі ў Беластоку — 100 зл.

■ 17-га мая сямяціцкі аддзел БГКТ арганізаваў конкурс на беларускую песню. У ім узялі ўдзел школьнікі (конкурс ад 12 год) з Мікуліч, Мілейчыц, Рагачоў і Семіхочаў. Першае месца атрымала трыё з Мікуліч, два другіх месцы — дуэты з Мілейчыц і Рагачоў, а на трэцяе месца заквапіфікаваліся салісты з Семіхоч. У Беласток на элімінацыі (7.VI.) паедуць трыё з Мікуліч і дуэт з Мілейчыц.

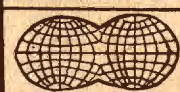
■ 24 мая ў памяшканні ГП у Беластоку адбыўся агляд найлепшых драмгурткоў паасобных аддзелаў. На першае месца заквапіфікаваліся самадзейнікі з Паўлаў Бельскага павета, якія выступілі з п'есай Тадэвуша Папера «Аповесць аб загінуўшым салдаце». П'есу на беларускую мову пераклала мастацкі кіраўнік драмгуртка мясцовая настаўніца Валянціна Амельянюк.

■ Гданьскі аддзел БГКТ 24 мая арганізаваў урачысты вечар, прысвечаны 25-ай гадавіне перамогі над гітлераўскай Германіяй.

■ 16 і 17 мая гайнаўскі аддзел БГКТ арганізаваў аўтарскія сустрэчы з Алесем Барскім і Сакратам Яновічам у школах і клубах у Махнатым, Моры, Чаромсе — вёсцы, Чаромсе — асадзе, Карыцісках і Старым Беразове. Прынялі яны таксама ўдзел ва ўрачыстасцях дня селяніна ў Свінароях, дзе на кніжным кірмашы аўтары складалі аўтографы на сваіх кніжках.

■ Для сваіх членаў і сімпатыкаў варшаўскі аддзел БГКТ арганізаваў 16 і 17 мая экскурсію параходам па Вісле.

■ Гайнаўскі аддзел падрыхтоўваецца да фестывалю, які адбудзецца 28 чэрвеня ў Палічнай. (мх)

Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі

СВЕТ

БССР

ПОЛЬШЧА

ВАЯВОДСТВА

З'ЕЗД ЛЕНІНСКАГА КАМСАМОЛА

У Маскве, у Крамлёўскім Палацы з'ездаў, адбыўся VII з'езд Усесаюзнага Ленінскага Камуністычнага Саюза Моладзі. ВЛКСМ згуртоўвае ў сваіх радах 27 мільёнаў членаў, а 4.695 лепшых з іх прадстаўлялі арганізацыю на з'ездзе.

У з'ездзе прымалі ўдзел кіраўнікі партыі і ўрада з Леанідам Брэжневым, Аляксеем Касыгіным і Мікалаем Падгорным на чале, а таксама прадстаўнікі 98 камуністычных саюзаў моладзі, дэмакратычных і сацыялістычных маладзёжных арганізацый з 84 краін свету.

З прамоваю на з'ездзе выступіў Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. Брэжнеў. Гаворачы аб заданнях маладога пакалення, Л. Брэжнеў сказаў: «Важным полем дзейнасці маладых энтузіястаў навукова-тэхнічнага прагрэсу з'яўляецца наша сельская гаспадарка. Само сабой зразумела, што вырашэнне вялікіх задач, пастаўленых партыяй перад сельскай гаспадаркай, пад сілу толькі людзям тэхнічна пісьменным, кваліфікаваным, якія любяць зямлю і працу на зямлі. І мы з задавальненнем адзначаем, што камсамол актыўна адгукнуўся на заклік партыі дапамагчы сельскай моладзі авалодаць тэхнічнымі прафесіямі, у якіх такую вострую патрэбу мае наша вёска».

«Камсамол, — сцвердзіў далей Генеральны сакратар. — заўсёды даказваў здольнасць сканцэнтраваць намаганні моладзі на галоўных напрамках. Мы высока цэнім шэфства камсамола над ключавымі аб'ектамі нашага прамысловага будаўніцтва. За гэта камсамолу хвала і гонар.

Трэба, аднак, каб моладзь працавала з энтузіязмам усюды, ва ўсіх жыццёва важных галінах нашай велізарнай сацыялістычнай гаспадаркі. Звычайна пра людзей, якія будуюць заводы, здабываюць вугаль і нафту, пракладваюць дарогі, вырабляюць сучасныя машыны і абсталяванне, мы гаворым, што яны знаходзяцца на пярэднім краі будаўніцтва камунізма. Але не менш важная для грамадства праца тых, хто будуе жыллё, выпускае тавары шырокага ўжытку, працуе ў сістэме бытавога абслугоўвання. А што датычыць рамантыкі, то яна ёсць ва ўсякай важнай, патрэбнай народу справе. Яна заўсёды з тых, хто здольны па-новаму глянуць на справу, прапанаваць новае, лепшае рашэнне. Адным словам, у полі зроку камсамольскіх арганізацый павінен знаходзіцца ўвесь спектр задач, якія выстаўляе жыццё, — і яркіх, уражлівых, і будзённых, такіх, што з першага позірку могуць здацца другараднымі».

Для фарміравання сярод моладзі пачуццяў братэрскай дружбы і інтэрнацыяналістычнага адзінства прынята арганізаваць ў 1972 годзе Усесаюзны фестываль, прысвечаны 50-годдзю стварэння СССР.

З'езд выбраў Цэнтральны камітэт. Першым сакратаром ЦК выбралі *Яўгенія Цяжальнікава*, які знаходзіўся на гэтай пасадзе ад 1968 года.

ПАСЯДЖЭННЕ

Адбылося пасяджэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР, на якім былі заслуханы даклады старшынь выканаўчых камітэтаў Жлобінскага раённага і Жлобінскага гарадскога Саветаў дэпутатаў працоўных. Прыняты адпаведныя пастановы. Разгледжана таксама пытанне аб стане работы ў Маладзечанскім раёне па павышэнню юрыдычных ведаў дэпутатаў Саветаў, работнікаў прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый.

СУСТРЭЧА

У ЦК КП Беларусі адбылася сустрэча з кіраўнікамі дэлегацый саюзных рэспублік і сацыялістычных краін — удзельнікамі IV Усесаюзнага кінафестывалю, які адбываецца ў Мінску. У сустрэчы прынялі ўдзел першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машэраў, Старшыня Савета Міністраў Беларускай ССР Ц. Кісялёў і іншыя кіраўнічыя асабістасці.

КАНФЕРЭНЦЫЯ

Адбылася рэспубліканская студэнцкая канферэнцыя па праблемах грамадскіх навук, гісторыі камсамола і міжнароднага маладзёжнага руху.

ДЛЯ МІЖНАРОДНЫХ

Мінскі аўтамабільны завод будзе пастаўляць машыны для міжнародных перавозак. У Мінск вярнуліся два аўтапаязды, якія праходзілі ацэнкавыя выпрабаванні на дарогах Саюза ССР, Польшчы, Венгрыі, Нямеччыны, Італіі, Францыі.

Гэта першае савецкае прадпрыемства, якое будзе спецыялізавацца ў гэтакай прадукцыі.

ДЗІЦЯЧЫЯ ДАКТАРЫ

У памяшканні тэатра імя Янкі Купалы адбыўся другі з'езд дзіцячых урачоў Беларусі. У рабоце з'езду прыняў удзел намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР С. Кіпкін.

ПАМЯЦІ ГЛЕБКІ

З мэтай увекавечання памяці беларускага паэта Пятра Глебкі Савет Міністраў БССР пастанавіў назваць яго імем Літвінскую сярэднюю агульнаадукацыйную працоўную палітэхнічную школу Уздзенскага раёна.

ДРУЖБЫ

Мінск наведала дэлегацыя Усенароднага камітэта балгара-савецкай дружбы.

СТОТЫСЯЧНАЯ

На магілёўскім металургічным заводзе імя Мяснікова выпушчана стотысячная тона ацынкаванай сталі.

ВЕЧАР

Міністэрства культуры БССР і Камісія па справах ЮНЕСКА правялі ў Доме работнікаў мастацтваў вечар, прысвечаны жыццю і творчасці вялікага італьянскага мастака і вучонага Леанарда да Вінчы.

«МЕЛОДЫЯ»

Усесаюзная фірма «Мелодыя» выпусціла новую пласцінку з запісамі беларускай музыкі ў выкананні Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра Беларускай ССР.

«Мелодыя» выпусціла незвычайны камплект з дзвюх частак па пяць пласцінак — гэта «Фонахрэстаматыя па роднай літаратуры для пятага класа беларускай школы». (ся)

ТППР

У будынку Драматычнага тэатра ў Варшаве адбыўся VIII Агульнапольскі з'езд Таварыства польска-савецкай дружбы (ТППР), у якім прыняло ўдзел 450 дэлегатаў — прадстаўнікоў 55 тысяч гурткоў Таварыства. У працы з'езда прыняла ўдзел дэлегацыя Цэнтральнага праўлення Таварыства савецка-польскай дружбы на чале з яго старшынёю — старшынёю Савета Саюза Вярхоўнага Савета СССР Іванам Спірыдонавым.

З'езд прыняў пастанову, якая акрэслівае найважнейшыя напрамкі дзейнасці Таварыства ў наступным перыядзе: далейшае інфармаванне грамадства аб гісторыі і сучасных дасягненнях Савецкага Саюза, аб карысці польска-савецкай дружбы і супрацоўніцтва; барацьба з варожай прапагандай, якая імкнецца аслабіць братэрскія вузы, якія звязваюць Польшчу і Савецкі Саюз. Адным з пунктаў пастановы з'яўляецца пашырэнне дзейнасці ТППР на вясковае асяроддзе.

З'езд выбраў новыя ўлады Таварыства. Старшынёй Галоўнага праўлення зноў быў выбраны Чэслаў Выцэх.

ВЕЛАГОНКА

У чарговай XXIII велагонцы міру польскія спартсмены перамаглі ва ўсіх класіфікацыях. Індывідуальна велагонку выйграў Шуркоўскі. У зборнай класіфікацыі за польскай камандай ідуць каманды Чэхаславакіі і Савецкага Саюза.

2,5 МІНУТЫ

У сувязі з інтэнсіфікацыяй гаспадаркі павялічыліся і ўскладніліся абавязкі нашых аддзелаў пасрэдніцтва працы. Яны павінны рацыянальна гаспадарыць рабочай сілай. Аднак сапраўдныя магчымасці аддзелаў пасрэдніцтва працы невялікія, бо, як падлічана, на абслугоўванне аднаго наведвальніка ў аддзелах прыпадае ў сярэднім 2,5 мінуты.

ХЛЕБНЫ КВАС

Лодзінская прамысловасць арганізавала (невялікі пакуль што) выраб хлебнага квасу.

СЕСІЯ

Сесія Агульнага зграмаджэння Польскай акадэміі навук дыскутавала аб заданнях польскай навукі ў сувязі з новай гаспадарчай стратэгіяй. Шэраг дыскутантаў напомніла аб клопатах нашых даследчыкаў і выказала надзею, што ў будучыні сітуацыя палепшыцца. Прысутныя даведаліся аб далейшай канцэнтрацыі даследчых інстытутаў і навуковых доследаў.

ТЭЛІГА

Памёр наш вялікі адзінокі мараплавец Леанід Тэліга (53 гады), які нядаўна зрабіў кругасветнае падарожжа на яхце. Быў пілотам, дыпламатам, журналістам, пісьменнікам і перш за ўсё — мараплаўцам.

ВАЛЫНАЎ

У Польшчы пабываў у гасцях касманаўт палкоўнік Б. Валынаў, капітан касмічнага карабля Саюз — 5. Сустрэўся ён з прадстаўнікамі друку, радыё і тэлевізіі ў варшаўскім клубе журналіста. (п)

АБМЯРКОЎКА ПАСТАНОЎ V ПЛЕНУМА

У апошнія дні мая ў Ваяводскім камітэце ПАРП адбылася нарада ваяводскага актыву і сакратароў ПК ПАРП, на якой абмяркоўваліся заданні партыйнай арганізацыі і дзяржаўнай адміністрацыі нашага ваяводства ў выкананні пастаноў V Пленума ЦК ПАРП. Вёў нараду I сакратар ВК А. Лашэвіч.

Пастановам V Пленума ЦК ПАРП было прысвечана і спатканне кіраўнікоў Галоўнай тэхнічнай арганізацыі (НОТ), Польскага эканамічнага таварыства, Таварыства навуковай арганізацыі і кіраўніцтва і Аб'яднання польскіх бухгалтараў. Старшынёю сходу быў сакратар ВК ПАРП С. Рубчэўскі.

СУВЯЗЬ ВСІ З ПРАМЫСЛОВАСЦЮ

У Вышэйшай інжынерскай школе адбылася сустрэча навуковых працаўнікоў школы з дырэктарамі і тэхнічным кіраўніцтвам беластоцкіх прадпрыемстваў, прысвечанае супрацоўніцтву прамысловасці з вучонымі. Рэктар дац. д-р В. Хомчык пазнаёміў прысутных з навуковай працай, якая вядзецца ў школе для надзённых патрэб прамысловасці. Рэктар падкрэсліў магчымасць увядзення ў практыку канцэпцыі стварэння школьна-прамысловых пляцовак, якія ўжо існуюць у іншых ваяводствах, а таксама павелічэння колькасці дыпломных работ, звязаных з праблемамі прамысловых прадпрыемстваў.

Прапановы рэктара і дыскутантаў будуць абмяркоўвацца ва ўсіх фабрычных арганізацыях НОТ.

СУСТРЭЧА З ПАЖАРНІКАМІ

26 мая, з нагоды Дзён супрацьпажарнай аховы, у будынку Акруговага праўлення Саюза добраахвотнай супрацьпажарнай аховы адбылася сустрэча членаў добраахвотных супрацьпажарных каманд з I сакратаром ВК партыі А. Лашэвічам.

З дзейнасцю добраахвотных супрацьпажарных каманд пазнаёміў прысутных прэзас Акруговага праўлення ЗОСП, намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Е. Зентара. Ён падкрэсліў, што вялікую дапамогу добраахвотныя супрацьпажарныя каманды атрымліваюць ад партыйных устаноў і прэзідыумаў рад нарадовых. Прысутны быў таксама галоўны інспектар Галоўнага праўлення ЗОСП З. Радванскі. Ён звярнуў увагу на ініцыятыўнасць беластоцкіх пажарнікаў, хуткі рост радоў добраахвотнікаў і падзякаваў тав. А. Лашэвічу за асабістае зацікаўленне праблемамі добраахвотных супрацьпажарных каманд.

ГАЙНАЎЧАНЕ — ПЕРШЫЯ

У мінулым тыдні адбылося падсумаванне спаборніцтва ў працы культурна-асветных пляцовак. Сярод пляцовак другой катэгорыі I месца заваяваў прыфабрычны дом культуры «Лясні́к» з Гайнаўкі. II месца падзялілі паміж сабой павятовыя дамы культуры з Кольна і Саколкі, а III месца — дом культуры «Гурнік» з Гайнаўкі. Дом культуры з Гарадка заняў II месца сярод пляцовак сваёй катэгорыі. (яч)

Niedziela 7.VI.

8.00 Program dnia; 8.05 TV Kurs Rolniczy: „Mechanizacja zbioru zbóż"; 8.40 „Przypominamy, radzimy"; 8.55 Dla młodych widzów: „Klub Pancernych"; 9.25 „Bez rodziny" — film fab. franc.; 11.00 „Musica Antiqua" (Praha); 11.30 „Zainteresowania nastolatków" — film węg.; 12.00 Dziennik; 12.20 Motocrossowe Mistrzostwa Świata w klasie 250 cm; 13.10 „Bawcie się z nami"; 13.55 „Przemiany"; 14.25 Dla dzieci: L. J. Kern — „Ferdynand Wspaniały"; 15.25 „Sezamie otwórz się" („W starym kinie"); 16.15 Finał Olimpiady Wiedzy Społeczno-Politycznej; 17.05 Teatr TV na Świecie: I. Turgieniew — „Pierwsza miłość" — widowisko TV Radzieckiej; 18.20 PKF; 18.30 „O Japonii" — film; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Bokser" — film fab. pol.; 21.40 „Sopot 69" — film TVP; 22.10 Magazyn sportowy.

Poniedziałek 8.VI.

14.25 i 22.30 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.35 „Echo stadionu"; 17.55 „W kraju muzyki i pieśni" — film Tele-Aru; 18.10 „Kino Filmów Animowanych"; 18.40 „Eureka"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.10 Teatr TV: J. Abramow — „Żaglowce, białe żaglowce"; 21.10 „Lektury współczesne"; 21.20 „Gramy o telewizor" — teleturniej; 21.40 „Po prostu Libia" — rep. film.; 22.05 Dziennik.

Wtorek 9.VI.

7.35 „Pustka" — film fab. węg.; 9.00 Dla szkół: (kl. I i II lic.) Język polski — Z. Skowroński „Mistrz"; 9.35 Przerwa; 10.00 Dla szkół: (kl. VI) „W porcie szczecińskim"; 10.20 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. V—VI) Język polski — „O miejsce wśród ludzi" (Pierwsze sympatie); 11.25 Przerwa; 12.00 „Wybieramy zawód"; 12.30 Przerwa; 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Wykonywanie podorywek i przygotowanie gleby do siewu"; 13.15 Przerwa; 14.25 i 22.25 Politechnika TV I roku. Matematyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Telewizyjny Ekran Młodych; 18.45 „Rzecz z ogłoszenia"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.10 „Pustka" — film fab. węg.; 21.30 „Powrót wystawy" („Profile kultury"); 22.05 Dziennik.

Środa 10.VI.

9.05 „Geminus" — film wł.; 9.55 Dla szkół: (kl. VII) Historia — „Obrońcy polskości"; 10.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VI) Fizyka. „Rozszerzalność cieplna ciał"; 12.25 Przerwa; 14.25 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla dzieci: „Kino Bolka i Lolka"; 17.20 TV Kurier Warszawski; 17.35 „Reklama w piosence"; 17.50 „Kryteria nowoczesności"; 18.15 „Północne etiudy" — film radz.; 18.45 „Spacery warszawskie"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.10 „Geminus" — film wł.; 21.00 „Światowid"; 21.30 PKF; 21.40 „Wiosna w Szczecinie" — program muzyczny.

Czwartek 11.VI.

8.15 Matematyka w szkole: „Wprowadzenie w rachunek prawdopodobieństwa w ujęciu szkolnym", cz. II i III; 9.15 Przerwa; 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Historia — „Od postanowień poczdamskich do Układu Warszawskiego"; 10.25 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. VI) Historia — „W XVIII-wiecznej fabryce"; 11.25 Przerwa; 14.25 i 22.45 Politechnika TV I roku. Fizyka; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem"; 17.55 TV Kurier Białostocki; 18.10 „Kontrola"; 18.40 „Kontrasty i nastroje" (III program); 19.15 „Przypominamy, radzimy"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.10 „Gideon ze Scotland Yardu" — film fab. ang.; 21.40 „Refleksje"; 22.10 Dziennik.

Piątek 12.VI.

9.55 Dla szkół: (kl. VII) Zajęcia techniczne — „Robot kuchenny"; 10.25 „Gideon ze Scotland Yardu" — film fab. ang.; 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie plastyczne — „Architektura współczesna"; 12.25 Przerwa; 14.25 i 23.00 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny; 15.30 Przerwa; 16.35 Program dnia; 16.40 Dziennik; 16.50 Dla młodych widzów: „Szkoła Jungów Latającego Holendra". „Z przygodą na ty" — film; 17.50 TV Kurier Mazowiecki; 18.05 „Nie tylko dla pań"; 18.25 „Za kierownicą"; 18.55 „Grają orkiestry dęte"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Nim nadejdzie świt" — film TVP („Podziemny front"); 20.30 „Kraj"; 21.10 Teatr TV: J. Przeździecki — „Garść piasku"; 22.40 Dziennik.

Sobota 13.VI.

10.00 „Dziewczyna w hotelu" — film fab. USA; 11.30 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Zoologia — „Ochrona zwierząt w Polsce"; 12.25 Przerwa; 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Pytania i odpowiedzi"; 15.00 „Wychowanie fizyczne naszych dzieci"; 15.20 Program tygodnia; 15.30 Przerwa; 16.20 Program dnia; 16.25 „Oferty"; 16.40 Dziennik; 17.00 Międzynarodowe zawody jeździeckie — konkurs o Puchar Narodów; 18.30 „Tele-Echo"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.05 „Brytasławska lira"; 21.30 Dziennik; 22.00 „Dziewczyna w hotelu" — film fab. USA; 23.30 „Trochę Paryża, trochę tańca".

Piątek, 5 czerwca

15.00 Program dnia; 15.05 Nowiny; 15.15 „Maturzysta-70"; 15.40 Twórcy ludowi; 16.10 O pracy zakładów krawieckich; 16.40 „Panorama nowin"; 17.00 Film fab.; 18.30 „Czas"; 19.15 TV teatr miniatur; 20.15 TV film fab.; 21.00 Koncert; 22.00 Nowiny.

Sobota, 6 czerwca

8.00 Program rozrywkowy; 8.30 Przegląd międzynarodowy; 8.50 Szkatułka muzyczna; 9.00 „Leninowskim szlakiem"; 9.25 Film animowany dla dzieci; 9.45 Program muzyczny; 10.15 „Ziemia i ludzie"; 10.45 Przed wyborami; 11.00 Spektakl TV; 12.20 Nowiny; 12.30 Uniwersytet TV; 13.15 Film animowany dla dzieci; 13.30 Film fab.; 15.00 Koncert; 16.00 Nowiny; 16.05 „Kronika półwiecza. Rok 1938"; 17.00 Spektakl TV; 18.25 „Czas"; 19.00 Koncert estradowy; 19.30 „Nasi kandydaci"; 19.50 Film fab.

Niedziela, 7 czerwca

8.00 „Kiosk muzyczny"; 8.30 „Białe i czarne"; 8.50 „TV punkt agitacyjny"; 9.15 Spektakl dla dzieci; 9.40 Film fab.; 10.50 Nowiny; 11.05 „Karelia"; 11.45 Dla dzieci; 12.15 Film TV; 13.00 „Pracownikom wsi"; 13.30 Mistrzostwa świata w piłce nożnej. ZSRR — Belgia; 15.00 „Klub filmowy"; 16.00 Nowiny; 16.05 Koncert estradowy; 16.45 „Siedem dni"; 17.25 Film fab.; 18.50 Mistrzostwa świata w piłce nożnej. Brazylia — Anglia; 20.45 „Karuzela"; 21.30 Nowiny.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 138

● СУД ●

Нeяк сустрэлася Мальвіна са сваёю сяброўкаю Насткай. Павітанням не было канца, а навін? На валовую шкуру не спішаш.

— Чула ты, мая ты даражэнькая, гэтая паскудніца, што ў школе вучыць, зноў нейкага на нач прыводзіла. Амаль кожную ноч нейкі хабаль начуе. Сораму не мае, людзей ды бога не баіцца, завалока абрыдлая.

— I ты не ведаеш, што рабіць? Памялом халеру, гаўном абмазаць, у поле вывесці ды сабакамі пацкаваць. Ну і людзі, што такую на кватэры трымаюць.

I гэтак плыло жыццё, бы тая рэчка, несучы на сваіх хвалях усякую ўсячыну. Плыла рэчка, і кожны ў ёй абмываўся са сваіх грахоў, ды пляваў у яе. А яна? — плыла ціха ды пакорна, цярплівa. Плыла, збіраючы ў сваё нутро ўсякі бруд.

Ізноў неяк Мальвіна сустрэлася са сваёю сяброўкаю. Але калі тая запыталася, што чуваць, Мальвіна вочы апусціла, бы воўк. Нялоўка ёй было, ды сорамна нечага.

Парай, Настачка, што рабіць? Гэтакі сорам, і хто б спадзяваўся па ёй. Такая ціхая, ды нават не ведае, з кім.

Сяброўка нічога не адказала. Абыякава паціснула плячыма і пайшла далей.

А рэчка жыцця плыла сваім карытам, абыякавая на хрэсьбіны Мальвінінай дачкі.

Уладзіслаў Дваракоўскі

ВЯСНА

На прасторах шырокіх вясна
Рагоча свавольным смехам,
Бухае парай зямля,
Гром адклікаецца рэхам.

Не ўстрымаць жыцця, што з акоў
Імчыцца, валіць наперад.
Як бой, дык бой!
Сарваць прашкоды, бар'еры!

А сонца ўзышло ласкавае
На клейкай пупышцы села,
Маліўся ў блакіце жаваранак
За ўраджай пасеваў.

Абатры спацелыя рукі,
Неспакойны чалавеча.
Хто сее радасць і кветкі,
Той жыць на зямлі будзе вечна.

Уладзімір Гайдук

ШТУЧНАЯ ЗОРКА

Хоць гавораць, што кожнаму з вас
Свеціць ясна высокая зорка,
Дык не верце, абманваюць вас,
Няма праўды у гэтым ніколькі.

Бо у атамны гэты наш век
Пойдзе ў свеце другая гаворка.
Мабыць, скажа калі чалавек:
Нарадзіўся пад штучнаю зоркай...

Л. Танкевіч

Хачу пісаць добра

Сакрат Яновіч як другі «белавежац» прыняты ў рады Саюза польскіх пісьменнікаў. Гэты факт з'яўляецца найлепшым доказам таго, што наш літаратурны рух мацнее.

— *Пастаяннаму чытачу «Нівы» тваё прозвішча вядома. На яе старонках мы друкуем здаўна апавяданні, эцюды, быў змешчаны нават адзін верш. Але пры ўсім гэтым твой уваход у літаратуру адбыўся вельмі хутка. Зразумела, гаворачы гэтак, я маю на думцы іменна гэты кароткі час паміж выхадам «Загонаў» і прыняццем цябе ў рады Саюза польскіх пісьменнікаў. Ці гэтая раптоўная прафесіяналізацыя часам табе не перашкаджае?*

— Інакш кажучы, ці не пачало мне здавацца, што тое, што напішу, тое і будзе добрае?

— *Вось іменна. Ці не стаў ты глядзець на людзей з вышыні Парнасу?*

— Думаю, што не. На свет гляджу я па-ранейшаму. Але разам з гэтай, як ты назваў, прафесіяналізацыяй, паявілася не ўпэўненасць, а наадварот — няўпэўненасць, перапалох ад таго, каб не напісаць дрэннага, горш таго, што напісаў. Страх гэты бярэцца ад жадання пісаць толькі лепш. Тое, што рабіў дагэтуль, мела характар выпадковы. Цяпер аб выпадковасці нельга гаварыць. Хачу пісаць добра і абавязкова добра.

— *Гісторыя літаратуры гаворыць, што няўпэўненасць, рознага роду псіхічныя амплітуды характэрны амаль усім пісьменнікам. Ці гэта добра ці не, патрэбна для творчасці — гаварыць не будзем. Вывад тут проста такі, што прызнаючыся да стану бяссільнасці, ты нічога новага не адкрываеш. Але на няўпэўненасць ёсць спосаб... — Здаецца, ты стаў тварыць міф аб сабе?*

— Так, стараюся ствараць. I не пярэчу яго нарастанню. Але ці ўжо ён існуе? Можа парасткі... Калі і ёсць, у нічым істотным ён мне не памагае... Рацыю існавання міфу я бачу перш за ўсё ў папулярызацыі таго, што я раблю. Пішучы, я хачу аказаць акрэслены ўплыў на людзей. У прысьпяшэнні гэтага трэба дазваляць нарастанню міфу.

— *Ці ты не адчуваеш, што міф якраз знімае з цябе ў пэўнай ступені няўпэўненасць?*

— Не думаў над гэтым. У міфе я бачу магчымасць фармавання беларускага культурнага субстату, у цэментацыі беларусаў. I таму не варта перашкаджаць нарастанню міфаў у адносінах да іншых асоб, бо гэтыя міфы — як магнітнае поле — прыцягваюць маленькія часцінкі. Нам гэта, безумоўна, патрэбна.

— *Ну, а тое, што ў выказваннях аб «Загонах» Э. Рэдлінскі ці С. Раманчук ставяць цябе за Чэхавым, Бабелем, ці Хэмінгуэем, цябе гэта задавальняе?*

— Такія параўнанні казычуць. I прыемна казычуць. Я не супраць іх. Яны арганічна ўваходзяць у міф. Такія элементы прысьпяшаюць стварэнне міфу і робяць яго сур'ёзным.

— *А ты не адчуваеш у гэтых параўнаннях недаацэнкі сваёй творчасці? Не бачыш скрытай іроніі? Ці гэта не тое самае, што назваць кагосьці эпігонам?*

— Можа я блізка гляджу, але — прызнацца — так не адчуў. Бачу ў іх спрыяльны момант стварэння міфу, які патрэбны не толькі мне, але беларусам наогул. Ды зрэшты разлічваю на мяшчанскую ментальнасць чытача: параўнанне маёй творчасці да творчасці вышэй названых пісьменнікаў будуе рэспект да мяне, як аўтара.

— *Аб «Загонах» паявілася даволі многа выказванняў. Што ў гэтых ацэнках знаходзіш істотнага для сябе?*

— Я іх, зразумела, чытаў. Чытаюцца яны, як пахвальны гімн. I па-за гэтым нічога больш я не знайшоў.

— *А што ты хацеў прачытаць?*

— Пахвалу. Але пахвалу, якая ўзмацняла б, прысьпяшала, згушчала мой уплыў на асяроддзе, не чакаючы гадоў, а найхутчэй... Я спадзяваўся таго, што адзін пахваліць, другі зганіць. Паявяцца два, тры матэрыялы і будзе ўсё. Лічыўся з тым, што паявіцца крытыка негатыўная, а тут толькі пахвала. I што мне гэта дало?.. Нічога! Пахвала нічога не дасць, калі яна без аналізу. Крытыкі добрай, канструктыўнай у нас няма. А тое, што было напісана аб «Загонах», гэта нейкія імпрэсіі. Хваляць, і ўсё. Аўтару гэтага мала. Пахвалу трэба даказаць, а не толькі выказаць. Каб яны аб гэтым ведалі...

(Працяг на стар. 4)

ПЯТРУК І ВЯПРУК

Летнім часам раз у вёсцы
Смех пайшоў такі, што гук.
А прычынай — весялосці —
Быў вяпрук і наш Пятрук.

— Вось, — гаворыць бацька сыну, —
Ў нас работа — сенажаць,
А ты ж накармі жывіну
Замест лішне бушаваць.

— У сенцах бульба і бацвінне —
Кажа бацька Петруку.
— Малаком зальеш, ды ўкінеш
У карыта вепруку.

Пятруку гадоў мо дзесяць,
Ды не цяміў ён ніяк;
Кароў пасвяць ў полі, ў лесе
А свіней, вось, кормяць так...

Я не стану бульбу пэцкаць,
Думае сабе Пятрук.
На папас вазьму; здаецца,
Напасецца мой вяпрук.

Хоць тут хлопцы ўсе на конях,
Уздумалася Петруку,
Каб з папругаю ў далонях
Паімчаць на вепруку.

Толькі, як я буду ехаць? —
Грываў у свіней няма...
— Эх, я! — пацнуў ў лоб са смехам,
Вушы ж ёсць у вепрука.

Адчыніў ён загароду,
Вяпрук зразу шугануў.
Вось дык буду мець прыгоду!
Буду неграм на слану!

Вяпрук цямкае хмызіну,
Голад ўжо паспеў пазнаць.
А Пятрук залез на спіну,
Пачынае паганяць.

— Нужа, ты! Не стой, скаціна! —
Злосць напала Петрука.
Што табе тая хмызіна...
I папругай вепрука.

Тут ад болю нечакана
Так і ўскочыў той вяпрук.
Што ж, не звык вазіць ён пана,
Ды не знаў аб тым Пятрук.

А вяпрук хрумкае штосьці
I бяжыць, ілбом затрос,
Ці са страху, ці са злосці,
Раптам убіўся ён пад воз.

Не лічыў Пятрук, што справа
Такі возьме абарот.
Не паспеў ён злезці нават,
Ды раззявіў толькі рот.

А тут лобам трах у дышлю —
Зоркі сталі ў вачах.
Падхапіў такую шышку,
Што не ўстояў на нагах.

Слёзы самі пруцца ў вочы,
Гнеў раз'ярыў Петрука,
Захапіў калок, прыскочыў,
Дай дубасіць вепрука.

А жывіна гоп на ногі,
Абдраптала вакол воз,
Адышлася да дарогі,
Быццам чорт яе аднёс.

Ўсё ж Пятрук не стаў вазіцца,
Шнурком вепра абвязаў
I навокал паясніцы
Да сябе прымацаваў.

Яшчэ раз залез на спіну,
Пяткі ў шчэці устраміў, —
Усё ж, паганая скаціна,
Я цябе перахітрыў.

Бяжыць вяпрук і трасецца,
Аж зямля пад ім дрыжыць.
Пятрук гопае, кладзецца,
То сядзіць, то зноў ляжыць.

Бягуць дзеці, крыкі, рогат,
Тут парушыў вёску ўсю.
Праляцела, як трывога:
«Мчыць Пятрук на вепруку»!

Пятрук бачыць — кепска дужа, —
Усе смяюцца у распрог.
А вяпрук дамоў, дзе лужа
I ў балота з хлястам лёг.

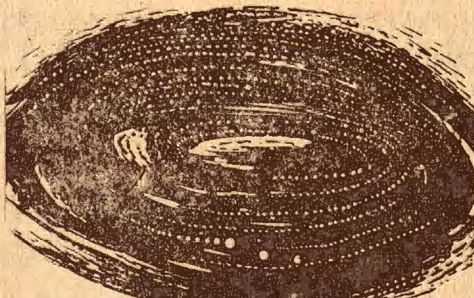
Ляжыць, хрумкае, уздыхае...
Раз за разам — рох, ды — рох,
Што ж, яму бяда малая.
Ну! а Пецьку? — не дай бог.

«Неграм» стаў на палавіну,
Ды не так, як планаваў.
Хоць меў чорны лоб і спіну —
Ды ад гразі — кожны знаў.

I сказаў Пятрук няшчасны:
— Эх, дурніца! — чорт з табой!
Я ж хацеў цябе напасвіць,
А ты ўсё ж свіння — свіннёй.

Зося Стаськевіч

КСЯНДЗОЎСКАЯ ЯМКА

Уцяклі мы са школы на Ксяндзоўскую ямку. Тут глыбокая вада.

Антось Кандрацкі і Палчыхі Меця на бягу паскідалі адзенне і глыбока нырнулі.

— Скачы, чаго баішся!

— Ужо.

Я заплюшчыў вочы і нырнуў. Вада выпіхала наверх, але я хацеў вытрымаць як найдаўжэй. Выплыў, калі пачаў душыцца.

Антось і Меця пляскалі рукамі па вадзе. Адбіваліся. Аблілі мяне. Я ўцёк у плюшч, дзе плыцей.

Меця ўлазіў па шыю на глыбіню. Там дзесьці ляжыць на дне вялікі пляскаты камень. Меця нырнуў туды і зараз выскачыў дагары, выкідаючы рукі і б'ючы нагамі, каб адплысці ад таго месца.

— Два метры, можа больш, — сказаў Меця. — Глыбока!

Потым спрабаваў Антось. Нырнуў і згінуў пад вадою.

Доўга не выплываў.

Мы забаяліся аб яго.

— Яшчэ ўтопіцца.

— Ратуй яго! — крыкнуў я да Меця.

Антось усё не выплываў.

«Утапіўся»! — падумаў я.

Меця паплыў на ратунак. Я выскачыў з вады на бераг і ўглядаўся, ці не ідзе хто? Давай крычаць:

— Топіцца! Памажыце!!

Меця зноў нырнуў.

Прыбывала вады, гэта млын пачаў малоць.

Ні адзін, ні другі не выплывалі.

Урэшце Меця выплыў. Ён вылез на бераг і заплакаў. I я заплакаў.

Эдвард Ярашэвіч

М. О. Навакорніна. — Цэлы сшытак прысвяціла ты на пакуль што бяспечную для сябе і другіх гульню ў пісанне вершаў. Нікому іх больш не паказвай і даўжэйшы час не пішы. Трэба закончыць пачатковую школу, потым сярэднюю. Многа чытаць, вучыцца... I толькі тады паспрабуй. А пакуль што ніякіх паэтычных схільнасцей я не знайшоў, бо ты іх не праявіла.

(Працяг са стар. 3)

ХАЧУ ПІСАЦЬ ДОБРА

— Былі выказаны і заганы. Але ты аб гэтым — як бачу — не хочаш памятаць. Гаварылася выразна аб слабых месцах. На мой погляд, твае даўжэйшыя творы — «Таня», «Ён і іншыя» — няўданыя. Няма ў іх падтэксту, філасофска-мастацкай глыбіні, яны плыткія, ніякаватыя. Затое вельмі ўданымі, хоць не ўсе, лічу «малыя» творы. У гэтым жанры ты паказаў сябе з лепшага боку.

— Беручыся за даўжэйшыя жанры, я верыў, што мне яны ўдадуцца. І надалей веру. Хоць вера мяняецца, бо аб маіх няўдачах гавораць таксама іншыя. Мне хочацца даць белетрыстыку чытачу, хочацца запоўніць недахоп жанраў. Вершы маюць малы ўплыў. На вёсцы верш ідзе ў форме дэкламацыі або аўтарскай сустрэчы. Падставай чытальніцтва якраз на мой погляд, з'яўляецца белетрыстыка, — аповесць. І тое, што гаварыў у імпрэсіях, захацеў сказаць у шырэйшых жанрах. Але займаюся гэтым насілу. Гэта я адчуваю. І таму толькі схільны згадзіцца з няўдачамі... Хаця мне гэта баліць. Вельмі хочацца даць добрую белетрыстыку. Пісаць аповесці буду, але асноўныя сілы захаваю на кароткі жанр, імпрэсіі.

— У сувязі з гэтым, ці не думаў ты, што аповесць «Жыццё і ўчынкі Андрэя», за якую ты ўзяўся, можа ў цябе не выйсці?

— Гэтага іменна баюся. Аповесці пісаць не ўмею. Прымушаю сябе. Кіруюся той рацыяй, што трэба даць усе жанры. Няхай яны будуць і слабыя, але няхай будуць. Можа на такім, чым-небудзь запоўненым, месцы нешта вырасце? Наш літаратурны рух страшна аднабаковы. Адны паэты. А яны ж не створаць пачуцця вартасці беларускага слова ў шырэйшым разліве. Яны абмяжоўваюць гэту вартасць да асяроддзя элітарнага, бо гэта вынікае з самой прыроды чытання паэзіі.

— Значыць, ты свядома ідзеш на растрату сваёй творчай энергіі? Праз сілу пішаш аповесці, п'есы, песні... Бачу ў гэтым небяспечную ігру для самога аўтара. А ці наогул ёсць у цябе для такой шырокай творчасці дастатковы багаж вопыту?

— Я не люблю гэтага слова, бо яно мне прыпамінае тое, ад чаго мы распачалі размову — няўпэўненасць. У мяне няма вопыту, які хацелася б мець. Вынікае гэта, між іншым, з майго ўзросту.

— Значыць, ты са мною ўсё ж такі згодны, што хуткая прафесіяналізацыя можа скрывіць чалавека ў тым сэнсе, што не дазваляе здабываць жыццёвага вопыту з-за катэгарычнага «мушу пісаць!» Але аб чым пісаць, калі няма вопыту? Аб чым пяваць, калі няма чаго сказаць людзям?

— Так, гэта істотныя разважанні. Я аб іх думаў. Як выйсці з лабірынту пытанняў, якія ставіць жыццё? А можа ў тым заключаецца ўся прывабнасць творчасці?

Размову правёў

Я. Чыквін

БЕЛАРУСКАЯ КНІЖКА НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

Павятовы аддзел Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Гайнаўцы з размахам арганізаваў папулярызацыю беларускай кніжкі ў павеце. У многіх мясцовасцях пабывалі аўтары з літаратурнага аб'яднання «Белавежа» — паэт Алесь Барскі і празаік Сакрат Яновіч. Удзельнічалі яны таксама ў народным свяце, якое адбылося ў нядзелю 17 мая ва ўрочышчы Свінарыі на ўскраіне Белавежскай пушчы.

16 мая Алесь Барскі наведаў Махнатае і вёску Чаромху, у якой меў сустрэчу з моладдзю, а ўвечары — з дарослымі. У той жа дзень Сакрат Яновіч пабываў у вёсцы Мора і ў мястэчку Чаромха, дзе сустрэўся з вучнямі мясцовай школы, а ўвечары, ў фабрычным клубе, з яго наведвальнікамі. Абодва аўтары падпісалі многа сваіх кніжак: «Жнівень слоў» і «Загоны». Назаўтра падобныя сустрэчы адбыліся ў вясковых клубах у Карыціскаx і Старабеpазове. Увагі заслугоўвае тое, што людзі на гэтых сустрэчах праявілі добрае веданне нашай беластоцкай беларускай літаратуры.

Усе гэтыя сустрэчы з'яўляюцца доказам добрай дзейнасці гайнаўскага аддзела БГКТ, яго энергічнага інструктара Віктара Буры.

(ся)

Паход на могілкі савецкіх салдат.

Дзмітры Макараў са сваёю жонкай падчас спаткання з мясцовым актывам.

МІЛЕЙЧЫЦКІ ФЭСТЫН

Аддзел Беларускага таварыства ў Мілейчыцах супольна з мясцовымі палітычнымі і грамадскімі арганізацыямі 10-га мая падрыхтаваў фэстын, прысвечаны 25-ай гадавіне перамогі над фашысцкай Германіяй. У Мілейчыцах сабралася шмат людзей з навакольных вёсак. ГС — задбаў аб тым, каб былі адкрыты кіёскі з харчовымі і некаторымі іншымі артыкуламі. «Рух», «Дом кніжкі» і аддзел БГКТ арганізавалі кірмаш кніжкі.

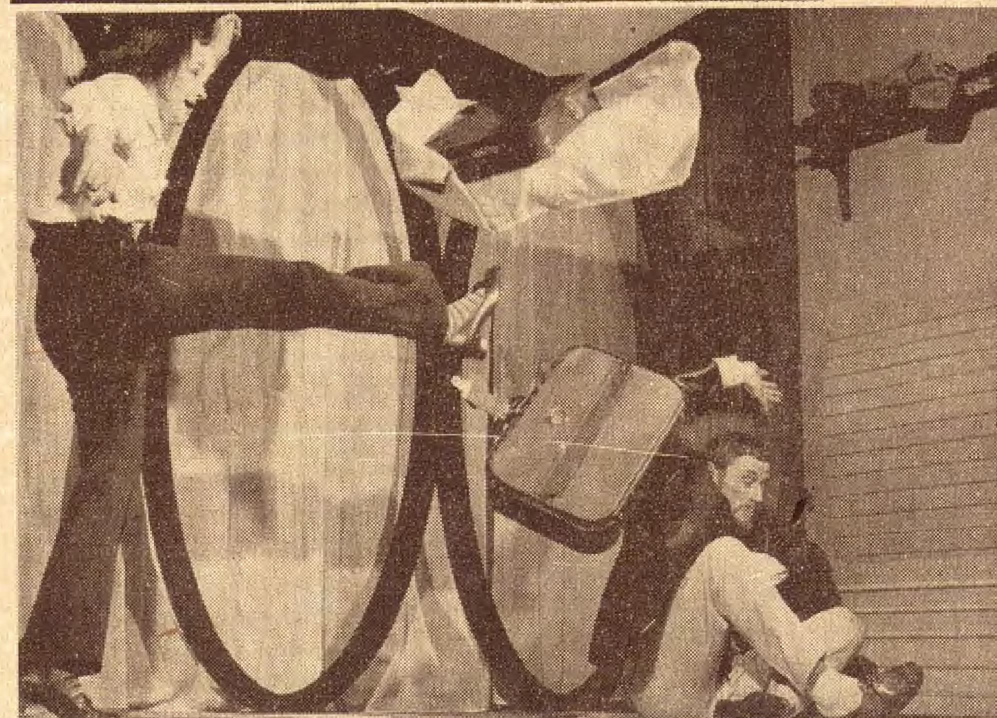
Галоўнай часткай урачыстасці быў паход на могілкі савецкіх салдат, загінуўшых падчас вызвалення Сямяціцкага павета. Там адбыўся мітынг. Адкрыў яго інструктар ГП БГКТ на Сямяціцкі павет Міхась Вішанка. З дакладам выступіў сакратар КП ПАРП (ён член праўлення аддзела БГКТ) Іван Плешук. Тут жа адбыўся «Апэль палеглых». Пасля дэлегацыі гурткоў БГКТ, гурткоў ЗМВ, прадпрыемстваў і арганізацый злажылі вянкі на могілках.

Наступным пунктам праграмы ўрачыстасці былі мастацкія выступленні самадзейнікаў з сельскагаспадарчага тэхнікума ў Чартаеве і з Мілейчыц. Быў арганізаваны таксама самаходна-матацыклавы райд (больш 200 машын) па шляхах баёў у павеце. Закончыўся ён якраз перад урачыстасцю на могілках.

На гэты фэстын быў запрошаны былы камандзір партызанскага атрада, грамадзянін СССР, палкоўнік запасу Дзмітры Макараў са сваёй жонкай, якога ўсе прысутныя горача віталі. Прынялі таксама ўдзел сакратар КП ПАРП Вацлаў Майсюшка, сакратар ПК ЗСЛь Сільвестар Харубін, сакратар павятовай рады нарадовай, Маўрыцы Паўтарак, старшыня павятовага камітэта ФАН Раман Небарак і ветэраны II сусветнай вайны. У гэтым дню адбылося таксама спатканне мясцовага актыву з таварышам Дзмітрам Макаравым.

Міхась Вішанка

Фота Сяргей Крэйза

У БЕЛАСТОЦКІМ ТЭАТРЫ.

«Апетыт на чарэшні» — гэта раманс Агнешкі Асецкай, пастаўлены на беластоцкай сцэне ў маі.

На здымку Барбара Лукашэўская і Генрык Длужынскі — пара найбольш працавітых акцёраў Беластоцкага тэатра, якая са словам і песняй часта выступае ў розных клубах гарадоў і вёсак.

(вл)

ЛІТОЎСКАЕ ТАВАРЫСТВА

15 мая 1970 г. у павятовым мястэчку Аўгустове адбылося спатканне кіраўніцтва Галоўнага праўлення БГКТ з кіраўніцтвам Галоўнага праўлення Літоўскага грамадска-культурнага таварыства. Гэта быў свайго роду абмен вопытам у працы дзвюх братніх арганізацый.

Дзейнасць Літоўскага таварыства ў асноўным абымае Сэйненскі павет і частку Сувальскага. Апрача таго, гурткі ЛГКТ існуюць: у Беластоку, Варшаве, Лодзі, Слупску, Кашаліне і іншых гарадах Польшчы. Найбольш літоўцаў знаходзіцца ў раёне асады Пунск. Там ёсць літоўскі дом культуры, літоўскі агульнаадукацыйны ліцэй і даволі добры літоўскі мастацкі калектыў песні і танца.

ЛГКТ кожны год над возерам у Бурбішках арганізоўвае цэнтральны злёт мастацкіх калектываў. Там адбываецца конкурс на найлепшы самадзейны калектыў. А літоўскія аматарскія калектывы ў асноўным харавыя, і таму ў Бурбішках урачыстаць з'яўляецца свайго роду святам літоўскай песні. У Бурбішках збіраецца заўсёды па некалькі тысяч чалавек з навакольных вёсак. Дагаварыліся мы на гэтым спатканні з прадстаўнікамі з літоўскага Галоўнага праўлення, што ў бягучым годзе на свята літоўскай песні выедзе наш гарадоцкі хор і дэлегацыя Галоўнага праўлення. У адным з фэстынаў, арганізаваных нашымі аддзеламі, прымуць удзел літоўскія сябры.

У 20 школах у Сэйненскім і Сувальскім паветах вывучае літоўскую мову 739 дзяцей. ГП ЛГКТ штогод арганізоўвае таксама злёты школьных мастацкіх калектываў з літоўскім рэпертуарам. Кожны год у Літоўскую рэспубліку выязджае на месячны курс літоўскай мовы 14 настаўнікаў.

Цікавай формай працы з'яўляюцца таксама штоквартальныя спатканні прэзідыума ГП са сваім актывам. Ужо два гады арганізоўваюцца там спатканні былых салдат-літоўцаў з усіх франтоў II сусветнай вайны. Праходзяць яны вельмі цікава.

З чытальніцтвам літоўскай кніжкі там даволі добра. Існуе 5 грамадскіх бібліятэк, у якіх налічваецца 6125 кніжак, а чытачоў 1369. Так, як у нас беларускіх, так і там літоўскіх кніжак адчуваецца вялікі недахоп. А найгорш ужо са сцэнічным словам, з рэпертуарам для мастацкіх калектываў. У нас гэты недахоп у пэўнай ступені дапамагаюць ліквідаваць нашыя літаратары, якія выраслі разам з нашай беларускай арганізацыяй. Літоўскае таварыства не мае ані літаратараў, ані свайго выдавецтва, і таму з гэтай справай там значна цяжэй.

Міхась Хмялеўскі

Пачатак на стар. 1

АДЗІН ДЗЕНЬ У КЛЕЙНІКАХ

Загадзь — цяпер спалучана ў адну вёску, ляжыць на ніжэйшым канцы 3-кіламетровай вёскі з яе 250 гаспадарствамі ў самых толькі Клейніках, не лічачы калёній, якія завуцца Слівова, Тынкоўшчына, Бурыцкае, Падпніска.

Старшыня Сяргей Каліноўскі кажа «то вёска разваёвая» і прыпамінаюць мне гэтыя словы дзіцячыя планы з клейніцкай школы, што ў 2000 годзе вёска Клейнікі стане горадам Клейнікі.

Так разважаем, а тут з запахам свежага паветра ўбягае дзяўчына, энергіяй аж кіпіць. Пачынаецца новая размова пра малады гурток ЗМВ у Клейніках, клуб, пра рамонт клуба. Уважліва слухаю, стараюся ўлавіць характар размовы. А дзяўчына да мяне: «Абмалюйце ў «Ніве» нашага солтыса»... Аж з'ежваюся ўнутрана. Ужо прыняла іхняга солтыса, як найбольш пазітыўнага і заслужанага героя вёскі, а тут гэтае «абмалюйце». Але Марыя Карчэўская прадаўжае свае пажаданні ў адрас «Нівы». «...Абмалюйце нашага солтыса, бо ён такі спалэчны чалавек. Усё робіць, усюды дойдзе, ён стражак, член партыі, ужо другую кадэнцыю солтысам. То найлепшы солтыс у грамадзе. Яму было 25 год, як выбралі першы раз солтысам. А як ён спявае!»

Солтыс: «Як быў у нас спявачы гурток калісьці, то і «Ніва» пісала пра нас».

Старшыня ГРН: «Тут спяваюць вельмі добра. Тут многа людзей таленавітых марнуецца. Вёскі нашы павінны грымець песняй. А як гаворым пра солтыса, то скажу вам, у нашай грамадзе ёсць два добрыя солтысы — жанчыны: у Сапаве — Люба Анішчук, у Гукавічах — Люба Нікалаюк.

Старшыня далей: «Хваліць моладзь ёсць за што, але і паганіць трэба, ламаюць крэслы ў клубе. Цяпер наша ОРМО там закрунулася і сказалі мы: — гэта культурнае месца, тут трэба ціха і ветліва».

Марыя Асташэўская, сакратар ГРН: «Мы як найхутчэй павінны адрамантаваць клуб, а ГС з Нарвы сказаў, што тады дасць новыя крэслы і столікі».

Старшыня: «Марыся (да Карчэўскай), як мы адрамантуем клуб і памалюем падлогу, то мо не будзеце там рабіць танцаў, бо зноў панішчыце».

Марыя Карчэўская: «Што вы, пшэводнічонцы! Наша моладзь хоча бавіцца, то старых трэба з клуба зліквідаваць, бо прыходзяць, накураць і ляскаюць цэлы вечар у карты. А нашы хлопцы з гуртка (ЗМВ) падняліся і на чале з Міхалам Гаўрылюком адрамантавалі трохі крэслы і зрабілі сходы ў клуб. Наш гурток ЗМВ увойдзе ў клуб. Вы, пшэводнічонцы, нічога не кажыце, ад нас з ЗМВ 8 асоб пайшло ў партыю».

На гарызонце з'яўляецца Аляксей Касцючук з гармонікам. Знаёмы, аказваецца. Калісь жыў і іграў у Чыжах. Пісала нават калісь аб чыжоўскім мастацкім гуртку. У Клейніках А. Касцючук не вядзе гуртка, а вядзе ОРМО.

Клуб «Рольніка», заложаны тут ГС-ам у Нарве, не спадабаецца нікому. Пуста, шэра, няўтульна, як зямля, чорная падлога, і хлопцы мясцовыя часта-густа сядаюць брыдка, некультурна, з нагамі на крэслы.

На вячэрняй сустрэчы з дарослымі казалі людзі: «Напішыце пра клуб, што ўжо 4 гады ГС у Нарве ўсё абяцае і нічога не дае».

Хто іншы: «Напішыце, што ГС прывёз нам радыё, адразу было папсаванае, самі яны пра гэта ведалі і такое стаіць ужо цэлыя гады. Вось там, у кутку».

Хто іншы: «Прыдалося б нам кіно якое, хоць бы Беларускае таварыства прыехала калі з фільмам. Дагэтуль ніхто да нас не прыязджае і няма ў нас кіно».

*

Клейніцкая вуліца асветленая электрычнымі лямпачкамі. Па мокрай зямлі скачуць цені дрэў.

Пакідаю Клейнікі ўсё ж не ў поўным задавальненні. Цудоўная вёска, з цудоўнымі людзьмі, з вачыма, як неба вясеннае, але яшчэ Клейнікі да канца не прабудзіліся. Не разгарнулі бурлівай грамадска-культурнай працы, няма тут вялікіх бурлівых амбіцый. Жыццё цячэ крыху так, як сабе хоча. І хочацца пажадаць гэтай незабыўнай вёсцы з яе людзьмі, каб як найхутчэй апанаваў іх неспакой.

Вера Леўчук

ШТО ЧУВАЦЬ?

ПРА АЎТАМАБІЛІ

У выніку апошняга лясавання ашчадных кніжак ПКО, прэміяваных аўтамабілямі, якое нядаўна адбылося ў Варшаве, жыхарам нашага, Беластоцкага, ваяводства прыпала аж 14 легкавых аўтамабіляў, пераважна замежнай прадукцыі.

ПРА БЕЛАВЕЖСКУЮ ПУШЧУ

Беларускія і польскія вучоныя заключылі пагадненне аб напісанні навукова-папулярнай кніжкі пра Белавежу. Створана рэдакцыйная калегія з 10-ці чалавек, па 5 ад Беларусі і Польшчы. Польскім калектывам кіруе Януш Богдан Фалінскі, а беларускім — кандыдат біялагічных навук Сцяпан Качаноўскі.

ПРА ШТУЧНЫЯ ЎГНАЕННІ

Згодна з пастановай Прэзідыума ВРН у Беластоку, *сяляне нашага ваяводства да канца чэрвеня г.г. АБАВЯЗАНЫ выкупіць трэцюю рату штучных угнаенняў*, на якую прыпадае 20% агульнага прыдзелу. Справа вельмі важная, бо ў мінулым годзе на звыш 11% менш купілі сяляне штучных угнаенняў, чымсьці планавалі ўлады.

ПРА АЛКАГОЛІКАЎ

Ваяводскія ўлады стараюцца атрымаць дазвол на пабудову ў Беластоцкім ваяводстве спецыяльнай бальніцы для лячэння закаранелых, горкіх п'яніц. На гэтую мэту гаспадары ваяводства выдзелілі з бюджэтнай надбаўкі за 1969 год аж 3 мільёны 637 тысяч зл. З гаспадарчага і маральнага пункту гледжання гэта вельмі важнае для нас мерапрыемства, бо закаранелы алкагалізм становіцца ўжо грамадскай праблемай.

ПРА ДАДАТКОВЫЯ ГРОШЫ

Калі ўспомнім мы пра бюджэтную надбаўку, дык варта ведаць, што за 1969 год састаўляе яна 104 мільёны 141 тысячу зл. і вымоўна сведчыць аб разважлівай і ашчаднай гаспадарцы нашых ваяводскіх улад.

Гэтыя грошы не прапалі. Радныя Ваяводскай рады на сваёй апошняй сесіі рашылі:

— 18 мільёнаў 531 тысячу 291 зл. адвесці на новыя капіталаўкладанні;

— 10 мільёнаў 361 тысячу 694 зл. прызнаць на патрэбы сельскай гаспадаркі, у асноўным на меліярацыю і на падтрымку дзейнасці прадпрыемства механізацыі цяжкай сялянскай працы;

— 7 мільёнаў атрымала камунальная і жыллёвая гаспадарка.

Апрача гэтага з бюджэтнай надбаўкі атрымалі (каб пакрыць свой дэфіцыт): беластоцкі тэатр — амаль 270 тысяч зл., дзіцячы тэатр лялек — звыш 200 тысяч зл., ваяводскае праўленне кіно — каля 600 тысяч зл.

Амаль 12 мільёнаў зл. радныя адвялі для шасці паветаў, у ліку якіх апынуліся: Беластоцкі павет, які атрымаў амаль паўтара мільёна зл., і Сямяціцкі павет, які атрымаў звыш 5 мільёнаў зл.

ПРА ГРАМАДСКІЯ ЧЫНЫ

У мінулым годзе жыхары Беластоцкага ваяводства столькі папрацавалі грамадскім чынам, што грашовая вартасць гэтай працы склала суму ў звыш 178 мільёнаў зл. Найбольш грамадскай працы засталося на дарогах Беласточчыны.

ПРА ЗАТРАТЫ

Доўгая, шматснежная зіма не спрыяла азіміне. Амаль адна трэцяя асенніх пасеваў прапала ад снегавой плесні. Прыйшлося заараць блізка 100 тысяч гектараў засеянага поля. Гэта, зразумела, вельмі адмоўна адаб'ецца на сёлетнім ураджаі. Трэба ашчаджаць хлеб.

Падслухаў М. Нурэцкі

СКАНДАЛ У СТРАШАВЕ

ЛЕКАР—БУЯН

Гарадоцкаму лекару, Ю. Геніюшу, вельмі свярбяць рукі і ён не ведае, што з імі рабіць. 20 мая г.г., будучы ў Страшаве, ён «загадаў» шаферу з Беластока М. Г. везці сябе на прагулку. Калі шафёр адмовіў, наш лекар пабіў яго. Мала таго, яшчэ і пазваніў у гарадоцкую міліцыю, каб тая зацікавілася... шафёрам. І калі беластоцкая машына (службовая!) з'явілася ў Гарадку, сустрэў яе міліцыянер, які з ходу і хацеў заняцца ні ў чым не вінаватым шафёрам.

Сцэна амаль гумарыстычная. Была б яна смешнай, калі б шафёр не быў матэрыяльнай істотай і яму не балела пабітая (лекарам) галава.

А ў сваю чаргу, ці сапраўды ўсё дазваляецца рабіць разбуяніўшамуся гарадоцкаму лекару? (рл)

ПАВЕДАМЛЕННЕ

аб справе гітлераўскага лагера для ваеннапалонных у Харошчы Беластоцкага павета.

Акружная камісія па даследванню гітлераўскіх злачынстваў у Беластоку звяртаецца з просьбай дапамагчы ўстанавіць імёны, прозвішчы і адрасы былых палонных гітлераўскага лагера для савецкіх ваеннапалонных у Харошчы, Беластоцкага павета (як тых, хто жыве, так і памерлых або забітых).

Адначасова просім усіх, хто нешта ведае аб злачынствах, якія былі зроблены гітлераўцамі на савецкіх палонных у гэтым лагеры, паведаміць нам пісьмова або тэлефанічна.

Камісія праводзіць у гэтай справе следства, у якім імкнецца ўстанавіць па магчымасці ўсе акалічнасці стварэння гэтага лагера, адносіны там да ваеннапалонных; справу расстрэлу палонных нямецкай камендатурай лагера ў недалёкім Навасёлкаўскім лесе.

Інфармацыі і матэрыялы просім дасылаць на адрас:
Okręgowa Komisja Badania zbrodni hitlerowskich w Białymstoku, ul. Skłodowskiej Curie nr 1, pokój 59, tel. 20441 wewn. 31.

ЧАРОМХА

Ёсць дзве Чаромхі: мястэчка і вёска, некалькі кіламетраў адна ад другой. Чарамшане местачковыя, вядома, больш ганарыстыя. Самое ж мястэчка вельмі сімпатычнае, цэлае ў зелені; аднаго, чаго не хапае — гэта чаромхавых дрэў. Будучы на месцы мясцовай грамадскай рады, я выдаў бы загад садзіць чаромхавы дрэвы, бо што гэта Чаромха без чаромхі — на панадворках, у гародчыках, ля тратуара. Чаромха цвіла б у чарамшыне.

*

У чаромхаўскім прывакзальным буфеце прадалі мне някепскі абед. Праўда, катлета аказалася не зусім свежай работы, але яе хутка вымянялі на лепшую, без лішніх слоў. І менавіта той факт несварлівасці я запамятаў як плюс: у іншых буфетах сварацца і прабуюць пераконваць, што катлета не смярдзіць...

*

Сімпатычна выглядае таксама клуб чыгуначнікаў. Калісьці, кажуць, быў у ім балаган і свісты. Цяпер няма, моладзь бушуе па-маладому, але без хуліганства. У клубным кіёску найбольш купляюць аранжады, значна больш, чым газет і часопісаў. Але, пакажыце мне такі клуб, дзе ёсць наадварот... У клубе гэтым удаюцца культурна-асветныя вечары нават і ў тыя суботы, калі ў недалёкім клубе пажарнікаў грае забава і танцуюць у рытм «Расцвіталі яблыні і грушы»...

*

Цікава яшчэ і тое, што ў мясцовай школе купляюць беларускія кніжкі нават і тыя вучні, якія не вывучаюць беларускую мову, польскія дзеці. Кіраўнік мясцовай школы заўважыў, што не рэалізуецца праграма навучання беларускай гісторыі, якая абавязвае ўжо ад 1 лютага 1967 года, а матэрыялы да яе апублікаваны ў вялізным «Беларускім календары на 1969 год». Яе выкананне палепшыла б настрой зацікаўлення беларусчынай.

*

Забудова Чаромхі надта хаатычная. Тут будаваўся хто і дзе мог. Здаецца, што гэтак адбываецца і надалей. Няма плана забудовы, а калі і ёсць такі план, дык яго не відаць. Чаромха падобная да Гайнаўкі, з той аднак розніцай, што Гайнаўка шмат большая, ды забудоўваецца ўжо з выразна відавочным планам, небалаганна забудоўваецца. (ся)

ШКОЛЕ Ў НАВАБЕРАЗОВЕ 30 ГОД

Заўсёды з вялікай цікавасцю чытаю я сухія хронікі школ. Можа, таму так цікаўлюся, што ўсё яшчэ рэдка дзе вядуць настаўнікі такія хронікі. З'яўляюцца яны вельмі важнай часткай гісторыі данай мясцовасці. Калі што не падабаецца мне ў хроніках, дык тое, што пішуць іх, пераважна, з думкай аб начальстве, яму пішуць. Нядобра. Трапляе шмат інфармацый неістотных.

Пераглядаючы хроніку школы ў Наваберазове, можна даведацца, што сёлета спаўняецца трыццаць год яе існавання. Ад заканчэння вайны працавала ў гэтай школе сорак настаўнікаў: дваццаць год ужо працуе Мікіта Сапежка, 11 год — Кацярына Ярашэвіч, 10 гадоў працуе Іван Ільяшук. Дзесятым кіраўніком школы з'яўляецца зараз Анатоль Швед. У Наваберазоўскай школе працуе магістр фізікі Уладзімір Сяроцкі, выпускнік Познанскага універсітэта. Завочна канчае Кракаўскі універсітэт Жэня Буйноўская. Усе яны наваберазаўчане, усе яны хадзілі некалі ў гэту школу, у гэты будынак.

Зараз школа налічвае 157 вучняў. Умовы для навучання цяжкія — усяго тры памяшканні, прыдатныя да вядзення ўрокаў. Заняткі адбываюцца таксама ў дзвюх гаспадарскіх хатах, спецыяльна нанятых школай. Некаторыя вучні ходзяць у школу з мясцовасцей, што знаходзяцца ад Наваберазова ў шасці кіламетрах (вёска Барок). Выпускнікоў восьмага класа налічваецца 67 асоб, сёлета будзе іх яшчэ каля дваццаці. Кожны чацвёрты выпускнік вучыцца далей у сельскагаспадарчай школе. З іх ліку ўсяго шэсць чалавек засталося ў роднай вёсцы (жыццёвая сітуацыя бацькоў прымусіла). Рэшта вучыцца: у прафесіянальных школах, у тэхнікумах (14 асоб), у беларускіх ліцэях 4 асобы (1 — у бельскім). На працягу апошніх трох гадоў усе дзеці школьнага ўзросту ходзяць у школу, бацькі разумеюць важнасць навучання. У наваберазоўскай школе навучанне дзяцей пачынаецца на беларускай мове, што мае добры ўплыў на засвойванне матэрыялу. Дзіця ў першым класе адчувае сябе не так адчужаным, не аглушанае яно іншамоўнай тэрміналогіяй. Гэта добры бок, які заўсёды падкрэсліваюць у сваіх кніжках выдатныя педагогі.

Старшынёй бацькоўскага камітэта з'яўляецца Пятро Шварц, сімпатычны гаспадар з суседняга Шастакова. Амбіцыяй (цяперашняй) бацькоўскага камітэта лічыцца добраўпарадкаванне школьнага пляца, на якім каменні-валуны, пераўтварэнне яго ў сапраўдную пляцоўку, роўную і шырокую, ды зялёна-квяцістую. Капітальны рамонт школы пачнецца не раней, чым у 1972 годзе (задоўга чакаць). Насоўваецца прапанова, каб пры нагодзе гэтага рамонту, капітальнага рамонту, вынайсці такую прычыну, каб можна было падняць дах і дабудаваць адзін паверх. Новая школа няхутка будзе, драўляная яшчэ добрая.

Школа супрацоўнічае з Вроцлаўскім інстытутам матэрыяльнай культуры, які і вывучае беластоцкую беларушчыну. Прыклад зацікаўлення кіраўніцтва школы не толькі вузкапедагагічнымі справамі.

З ліку апошніх цікавейшых мерапрыемстваў трэба ўпамянуць конкурс на найлепшыя насценгазеты, малюнкі і лозунгі ў сувязі са 100-годдзем з дня нараджэння У. І. Леніна. Пераможцы конкурсу: Галя Іванюк з VI кл і Ліда Галашэвіч, таксама з VI кл. (ся)

СТУДЭНЦКАЕ СВЯТА Ў БЕЛАСТОКУ

Жакамі зваліся першыя студэнты першага ў Польшчы універсітэта — Ягелонскага ў Кракаве. Адгэтуль і выводзіцца традыцыя жакаўскіх (студэнцкіх) гульняў, калі студэнцкая брацьбярэ ў свае рукі панаванне ў горадзе.

Беластоцкае студэнцкае свята завецца Паганаліямі (ад слова «пагоня», якая знаходзіцца ў гербе горада Беластока і якая была гербам Вялікага Княства Літоўскага).

Наш фотарэпарцёр з неадступным фотаапаратам удзельнічаў у студэнцкіх гульнях і забавах 16—17 мая на вуліцах горада Беластока.

У Паганаліях прынялі ўдзел 3 беластоцкія вышэйшыя школы: філіял Варшаўскага універсітэта — Вышэйшая настаўніцкая школа, Медыцынская акадэмія і Вышэйшая інжынерская школа.

А вось наш фотарэпартаж з вясёлых беластоцкіх Паганаліяў.

Хто, як хто, а беластоцкія жакі (увага! увага!) выбраліся на месяц... веласіпедам. Шчаслівай дарогі!

Глядзіце ўважліва, думайце доўга, выбірайце асцярожна. Кандыдую (і буду) на найпрыгажэйшую жачку беластоцкіх Паганаліяў 1970 года.

На Паганаліях пануе мода, якую хто сабе выбярэ. Беластоцкія жакі выбіралі сабе касцюмы, якія значна больш спадабаліся б нашым бабкам, чым «голае міні».

Шматвяковая традыцыя кажа, што студэнт заўсёды галодны. А тут конкурс абжор, хоць адна добрая аказія, каб дасыта наесціся.

Ахвотных паглядзець на студэнцкія гульні ніколі не замала. (вл)

Фота Цаф — Сянько

© PDF: Kamunikat.org 2020
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2020

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

КУЛІНАРНАЯ ВАРАЖБА

Варажыць можна не толькі на рамашцы. На лісточках салаты, укропу і іншых дараў зямлі нашай таксама можна многа вываражыць. Ад таго, што мы ядзім, залежыць наша здароўе, наш настрой і наш выгляд. І так:

1. *Калі не хочаш таўсцець, калі хочаш быць зграбнай і тонкай, як струнка*, — не прападай за кулінарнымі прысмакамі і салодкімі рэчамі, ды пірагамі; еш хлеб грубага памолу і многа гародніны.

2. *Маладой заўсёды хочаш быць* — еш многа капусты, маладую і кіслую, а таксама салату, стручкі чырвонага перцу. Агародніна — гэта найлепшая аптэка маладосці. А яшчэ варта штодзень выпіць шклянку кіпячонай вады: альбо раніцай нашча, альбо вечарам перад сном — як табе лепш смакуе.

3. *Нервы сталёвыя будзеш мець*, калі штодзень перад сном з'ясі яблычка, а днём крыху дражджэй (як каліва гароху) распушчаных у цёплай вадзе, вып'еш.

4. *Твар цудоўны мець хочаш*, — еш як найбольш гародніны і садавіны, ды не забывайся пра рыбку тунец.

5. *Ніводзін волас з галавы тваёй не ўпадзе, ламацца не будзе, а бліскучы будзе і буйны*, калі лета цэлае сыры зялёны гарошак разам з лупінкаю есці будзеш, а зімой прынамсі марожаны, ці гатаваны разам з морквою. А на снеданне не забывайся пра аўсянку! Сівога воласа на тваёй галаве не ўбачыць муж, калі рыс, ныркі есці будзеш, ды штодзень кварту малака вып'еш.

6. *Сэрца здаровае, як звон*, гарантуе табе лыжка мёду штодзень. Дактары кажуць, што ў мёдзе ёсць розныя вітаміны — А, В, С і РР, а варажбітка кажа, што з мёдам разам глытаеш кветку здароўя.

7. *Ніколі не будзеш мець катару*, калі штодзень вып'еш паўлітра кіслага малака, ды з'ясі шмат гародніны.

P.S. А цяпер зусім сур'ёзна, без жартаўлівага тону, хаця і жартаўлівым тонам можна сказаць вялікую праўду.

У апошні час ва ўсім свеце расце непакой аб здароўі чалавека ў сувязі з злоўжываннем лекаў. Кожны лек, лечачы адно, калечыць другое. Калі, напрыклад, антыбіётык забівае бактэрыі, шкодныя для арганізма, вылечыўшы яго, напрыклад ад прастуды, дык разам з тым ён забівае і бактэрыі, патрэбныя арганізму, жыватворчыя. Вылечыўшыся пры дапамозе антыбіётыка ад прастуды, можна захварэць гастрытам жалудка.

Таму наш заклік: не злоўжывайце лекамі, прымайце іх толькі ў крайніх выпадках! Лячыцеся натурай, тым, што яна сама прызначыла для нас!

Гаспадыня

Пад уздзеяннем часу, прыроды і чалавека гіне старажытная культура, як загінула легендарная Атлантыда. На здымку: Руіны гімназіі ў старажытным горадзе Саляміс на Кіпры.

Фота Цаф — Архіў

ТАЙНА ЗАГІНУЎШАГА СВЕТУ

Ужо звыш дзвюх тысяч год вучоныя розных краін намагаюцца адгадаць тайну Атлантыды. Першы ўспомніў пра яе вялікі грэцкі філосаф Платон, які жыў 350 гадоў да новай эры. У сваіх вучоных дыялагах расказаў легенду пра цудоўны востраў Атлантыду, на якім знаходзілася багатая дзяржава. Яе жыхары былі дружалюбныя, а ў гарадах знаходзіліся вялікія прыгожыя будынкі, святыні і дварцы. Па багаццю з Атлантыдай не магла раўняцца ніякая іншая краіна. Настаў аднак трагічны дзень, і цудоўная Атлантыда раптоўна прапала, паглынула яе мора.

Вось і пачаліся пошукі гэтага таямнічага вострава. Яго існаванне і гібель узбудзілі творчую фантазію паэтаў і вучоных. Адны даказвалі, што Атлантыда знаходзілася на Міжземным моры каля Гібралтарскага праліва, другія хацелі яе шукаць на тэрыторыі Арктычнага акіяна, або ў Швецыі ці ў Англіі, або ў Ірландыі, а яшчэ іншыя ўказвалі на Францыю або на паўночную Афрыку (Туніс і Марока).

Нядаўна з новай тэорыяй аб месцазнаходжанні легендарнай Атлантыды выступіў грэцкі геолаг, прафесар Ангелос Георгій Галанапулас. Гэта вопытны вучоны, за якім ужо 60 год жыцця. Старажытная культура грэчаскіх гарадоў цікавіла яго здаўна. Свае доследы сабраў ён у кніжцы, якая некалькі месяцаў таму назад выйшла ў свет. *А. Г. Галанапулас даказвае, што даўнейшая Атлантыда — гэта цяперашняя група астравоў, якія носяць супольную назву Санторын і знаходзяцца прыблізна ў 140 кіламетрах на паўночны ўсход ад вострава Крэта.* Гэтыя астравы знаходзяцца на кругу, дыяметр якога дасягае 50 км. Іх берагі крута абрываюцца, быццам абрэзаныя нейкім гіганцкім нажом. Сучасная тэхніка дазволіла ўстанавіць, што ўсе гэтыя астравы калісьці складаліся з адной груды, што незвычайна моцны вулканічны выбух вырваў цэнтральную частку гэтага вострава да глыбіні 300—400 метраў. Тыя часткі вострава, што засталіся, прыкрыла хутка застываючая вулканічная лава, на якой зараз растуць вінаграднікі, кіпарысавыя і аліўкавыя гаі, ды знаходзяцца пасёлкі.

Грэцкі вучоны, прааналізаваўшы дакладна паказанні свайго славутага продка Платона, прышоў да вываду, што трагічна загінуўшая Атлантыда мела высока развітую сельскую гаспадарку, у якой да працы быў ужо выкарыстаны конь, жылі там вопытныя будаўнікі, якіх мы сёння назвалі б інжынерамі. Жыхары Атлантыды ведалі сістэму і тайну наваднення. Мелі яны цвітучыя агароды, лазні і многа святынь для розных багоў. Выкарыстоўвалі медзь, цынк, бронзу, ведалі вартасць серабра і золата. Атлантыда мела свайго караля, а грамадства раздзялялася на класы.

На аснове гэтага Галанапулас сцвярджае: Атлантыда была адным з царстваў *бронзавай эпохі*, падобным да такіх старажытных дзяржаў, як Егіпет, Асірыя, Крэта.

Прадпасылкі вучонага знайшлі частковае пацвярджэнне ў геалагічных раскопках, якія былі праведзены на востраве Тэрра (зямля) — адным з групы астравоў Санторын. Пад самым ніжнім слоем пензавай — нанесенай вулканічным узрывам пароды былі знойдзены будоўлі, часткі керамікі, каменных і жалезных прылад. фрэскі, кускі дрэва, якія метадам натуральнай радыяцыі дазволілі ўстанавіць, што трагедыя Атлантыды здзейснілася 1500—1300 год да новай эры.

У верасні 1969 года была склікана міжнародная навуковая канферэнцыя па вывучэнню праблем, звязаных з выкопкамі на востраве Тэрра. Прыняло ў ёй удзел 120 вучоных, а сярод іх паляк з Канады Зарудскі. Ніхто з іх яшчэ станоўча не заявіў, што трагедыя людской цывілізацыі на Тэрра і трагедыя легендарнай Атлантыды — гэта адна і тая ж самая з'ява ў гісторыі чалавецтва. Ніхто аднак таксама станоўча ўжо не запярэчыў гэтаму. Паўтараліся меркаванні: стопрацэнтнай упэўненасці няма, аднак, відаць, гэта... легендарная Атлантыда.

(вр)

Літаратурныя гульні

ТВОРЫ М. БАГДАНОВІЧА

Па дадзеных ніжэй урыўках адгадайце і ўпішыце ў пустыя клеткі названні твораў М. Багдановіча. Пасля гэтага літары, абазначаныя цыфрамі, упішыце ў ніжнія клетачкі ад 1 да 14. Яны дадуць лозунг-зварот, які трэба прысłаць як адказ.

1. Голас полем пракаціўся,
У бары аддаўся:
«А дзе ж тая крынічанька,
Што голуб купаўся».

2. Здароў, марозны, звонкі вечар!
Здароў, скрыпучы, мяккі снег!
Мяцель не вее, сціхнуў вецер,
І волен лёгкіх санак бег.

3. У белай пене праносяцца коні, —
Рвуцца, мкнуцца і цяжка хрыпяць...
Старадаўняй Літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць, не стрымаць.

4. Сонца ціха скацілася з горкі,
Месяц белы заплаканы свеціць,
Аглядае бахматыя зоркі,
Цягне з возера срэбныя сеці.

5. Поруч раскідаліся родныя вёскі.
Жалем сціскаюцца грудзі! —
Бедныя хаткі, таполі, бярозкі,
Ўсюды панурыя людзі...

6. І цягам доўгія часіны,
Дзявочыя забыўшы сны,
Свае шырокія тканіны
На лад персідскі ткуць яны.

1)	6													
2)		12												
3)	3				11									
4)				1			10							
5)			7				8			•				
6)	5		14	9		4						2		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
												В	

Адказы прысылайце на адрас рэдакцыі, *найлепш на паштовых картах* да 21 чэрвеня г.г.

Развязка з 19 нумара ад 10 мая г.г.
Той, хто дружбы шукае, —
У нас знойдзе яе.
Той, хто песні шукае, —
У нас знойдзе яе.
Той хто праўды шукае, —
У нас знойдзе яе,
А хто вецер пасее,
Той буру пажне!

Развязка з 21 нумара ад 24 мая г.г.: ТАНК.

Чвэрць стагоддзя назад

САД ІМПЕРСКАЙ КАНЦЫЛЯРЫІ, 2-ГА І 3-ГА МАЯ

Падпалкоўнік Іван Кліменка да будынка імперскай канцылярыі 2 мая 1945 года пад'ехаў на легкавой машыне. Разам з ім сядзелі тры афіцэры. У грузавіку — пяць салдат. Як начальнік аддзела контрразведкі 79-га стралковага корпуса Кліменка павінен быў заняцца новым аб'ектам, які папаў у паласу корпуса, імперскай канцылярыяй.

Кліменка — цяпер ён палкоўнік — расказвае:

«...Калі 79-ы стралковы корпус захапіў рэйхстаг, мой аддзел размясціўся ў будынку турмы Плетцэнзее, і туды пачалі зводзіць палонных, захопленых як ля рэйхстага, так і каля рэйхсканцылярыі. Вядома, мы пыталіся ў іх і пра тое, які лёс верхаводаў фашысцкага рэйха, у тым ліку Гітлера і Гебельса. Некаторыя з іх гаварылі, што чулі, нібы Гітлер і Гебельс скончылі самагубствам у будынку імперскай канцылярыі. Таму 2 мая я вырашыў узяць чатырох такіх сведкаў і пайсці да будынка імперскай канцылярыі.

Гэта было ў другой палавіне дня. Ішоў дожджык. Я сеў на «віліс», а сведкаў разам з салдатамі пасадзілі на грузавік. Мы пад'ехалі да імперскай канцылярыі, увайшлі ў сад і апынуліся каля запаснога выхаду з фюрэр-бункера. Не паспелі мы падысці да гэтага выхаду, як хтосьці з немцаў закрычаў:

— Вось гэта труп Гебельса! Вось труп яго жонкі!

Я вырашыў вывезці гэтыя трупы з сабой. Пакласці не было на што: знайшлі нейкія адарваныя дзверы, паклалі на іх трупы, пагрузілі ў грузавік (ён быў крыты) і накіраваліся ў Плетцэнзее.

На наступны дзень, г. зн. 3 мая 1945 года, у бункеры былі знойдзены трупы шасці дзяцей Гебельса і труп генерала Крэбса. Іх таксама адвезлі ў Плетцэнзее.

Пазней сюды прыбылі генералы і афіцэры са штаба 3-й ударнай арміі і штаба 1-га Беларускага фронту, савецкія ваенныя карэспандэнты Мартын Мяржанаў і Барыс Гарбатаў. Была праведзена фармальная працэдура апазнання.

Гэта адбывалася наступным чынам: у адным з пакояў на стале ляжаў труп Гебельса, на падлозе — труп яго жонкі, дзяцей і генерала Крэбса. У другім пакоі знаходзіліся апазнавальнікі. Першым з іх увайшоў у пакой віцэ-адмірал Фос, прадстаўнік грос-адмірала Дэніца пры стаўцы, які быў затрыманы разведкай 3-й ударнай арміі. Ён беспамылкова апазнаў Гебельса і яго дзяцей. Тое ж самае зрабілі і іншыя апазнавальнікі».

Цяпер я прывяду дакументацыю з гэтага выпадку. Яе асноўная частка — акт, складзены 3 мая 1945 года.

АКТ

апазнання трупаў Германскага Рэйхсміністра прапаганды — доктара Іозефа Гебельса, жонкі Гебельса і 6 іх дзяцей. 1945 года, мая 3 дня, гор. Берлін. Мы, што ніжэй падпісаліся: начальнік Упраўлення контрразведкі «СМЕРШ»[1]) 1-га Беларускага фронту — генерал-лейтэнант Вадзіс, намеснік начальніка Упраўлення контрразведкі «СМЕРШ» 1-га Беларускага фронту генерал-маёр Мельнікаў, начальнік аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 3-й ударнай арміі палкоўнік Мірашнічэнка, начальнік аддзела Упраўлення контрразведкі «СМЕРШ» І-га Беларускага фронту падпалкоўнік Барсукоў, начальнік аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 79-га стралковага корпуса падпалкоўнік Кліменка, начальнік палітаддзела 79-га стралковага корпуса палкоўнік Крылоў, начальнік разведаддзела 3-й ударнай арміі падпалкоўнік Гвозд, начальнік аддзела «СМЕРШ» 207-й стралковай дывізіі маёр Аксёнаў, намеснік начальніка аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 207-й стралковай дывізіі маёр Хазін, начальнік аддзялення аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 3-й ударнай арміі маёр Быстроў, старшы оперупаўнаважаны Упраўлення контрразведкі «СМЕРШ» І-га Беларускага фронту капітан Хелімскі, корпусны ўрач 79-га стралковага корпуса падпалкоўнік м/с Грачоў, перакладчык нямецкай мовы — начальнік следчай часці разведаддзела 3-й ударнай арміі — капітан Альпяровіч склалі гэты акт у наступным:

«2-га мая 1945 года ў цэнтры горада Берлін у будынку бамбасховішча Германскай Рэйхсканцылярыі ў некалькіх метрах ад уваходных дзвярэй падпалкоўнікам Кліменкам, маёрам Быстровым і Хазіным у прысутнасці жыхароў горада Берлін — немцаў Ланге Вільгельма, повара Рэйхсканцылярыі, Шнайдэр Карла — тэхніка гаража Рэйхсканцылярыі, у 17.00 гадзін былі знойдзены абгарэлыя трупы мужчыны і жанчыны, прычым труп мужчыны нізкага росту, ступень правай нагі ў паўсагнутым стане (крываногі) з абгарэлым металічным пратэзам, рэшткі абгарэлага мундзіра формы партыі НСДАП, залаты партыйны значок, абгарэлы, ля абгарэлага трупа жанчыны знойдзен залаты абгарэлы партсігар, на трупе партыйны значок члена партыі НСДАП і абгарэлая залатая брошка.

Ля галоў абодвух трупаў ляжалі два пісталеты сістэмы «Вальтэр» № 1 (абгарэлыя).

3-га мая г.г. камандзірам узвода аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 207-ай стралковай дывізіі старшым лейтэнантам Ільіным у сховішчы будынка Рэйхсканцылярыі ў асобным пакоі на спальных ложках знойдзены шэсць

ТРЫБУНА чытачоў

НАША БІБЛІЯТЭКА

У вёсцы Ліпіны (Гайнаўскі павет) знаходзіцца бібліятэчны пункт у хаце Міхала Панасюка. Гэта старэйшы чалавек, але ён дбае, каб заўсёды былі ў бібліятэцы цікавыя кніжкі. Кожны квартал ён ездзіць у Гайнаўку ў гарадскую бібліятэку і тут прачытаныя кніжкі абменьвае на другія.

Бібліятэчны пункт у Ліпінах існуе ўжо амаль 20 год.

Марыся Петручук Ліпіны

ПАТРЭБНЫ БУДЫНАК

Будаўлянае прадпрыемства ў Бельску закончыла будову свайго гатэля. Частка будынка будзе служыць у якасці інтэрната прызакладовай школы, рэшта будзе гатэлем для рабочых. Пры аддачы будынка ў карыстанне, працаўнікі БППБ грамадскім чынам выканалі канчатковыя парадкавыя работы.

В. К. Бельск

У КРЫВЯЦІЧАХ

У сувязі з Першамаем і Днём перамогі адбылася ўрачыстая вечарына ў школе ў Моры. З прамовай выступіў удзельнік Кастрычніцкай рэвалюцыі, былы член КПЗБ і былы партызан — Сяргей Дружба. Адбылася таксама мастацкая частка.

Ваня Кірызюк Крывяцічы

У ПАЛІЧНАЙ

Вёска Палічна ў мінулым заняпалая і бедная. Зараз яна даволі прыгожая і заможная. Пабудавана тут пры народнай уладзе школа, крама, рэміза-святліца і многа сялянскіх дамоў. Шмат асоб з Палічнай паканчала сярэднія і вышэйшыя школы, а шмат яшчэ вучыцца. Людзі прыгожа апранаюцца, добра харчуюцца. Аб усіх дасягненнях сваёй мясцовасці гаварыў у дакладзе падчас майскай акадэміі старшыня прэзідыума грамадскай рады нарадовай Юры Ляўчук. Пасля акадэміі з даволі цікавай праграмай выступіў харавы калектыў мясцовай васьмікласнай школы.

Тэкст і фота *Віктар Бура*

Юры Ляўчук чытае даклад

члены школьнага хору.

АЎТАРСКІЯ СУСТРЭЧЫ

16 мая 1970 года прыехаў на сустрэчу з вучнямі пачатковай школы ў Моры Сакрат Яновіч — аўтар цікавых апавяданняў з вясковага жыцця. Сустрэча была вельмі прыемнай, а таксама і карыснай. Вучні даведаліся аб літаратурным аб'яднанні «Белавежа», а таксама аб асабістай творчасці С. Яновіча. Многія з вучняў купілі зборнік апавяданняў з аўтографам аўтара. Сакрату Яновічу вучні ўручылі кветкі.

Ваня Кірызюк Крывяцічы

Дарагое Сэрцайка!

Жыву на вёсцы, мне 15 год. Я яшчэ вучуся ў пачатковай школе. Пакахала я хлапца з нашага класа. Мы часта сустракаліся. Гаварыў, што мяне кахае. Цяпер пачаў рэдка сустракацца, не ведаю чаму, мо пакахаў іншую? Я яму гаварыла, каб часцей сустракацца, але ён не згадзіўся. Парай, што рабіць?

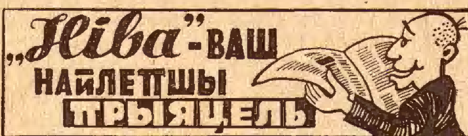
Ліда
з Гайнаўшчыны

Ліда! Сябра твой меў рацыю. Вучыўшыся ў восьмым класе, здаецца, няма патрэбы і часу на такога роду сустрэчы, бо ўжо недалёка канец школьнага года. А калі хто з вас думае вучыцца далей, дык трэба цяпер перш за ўсё думаць пра ацэнкі, бо ад гэтага залежыць жа ўступны экзамен (мо без экзамену, калі адны чацвёркі і пяцёркі) у сярэднія школы. А калі нават і не думаеце вучыцца далей, дык аб каханні думаць трохі зарана. Цяпер жа ж на вёсцы пачаліся працы, і думаю, што ёсць сапраўды чым карысным заняцца.

К. К. з Беластока. Аб навуцы танцаў мы ўжо не раз пісалі, таму раю табе пераглянуць нумары «Нівы» з 1969 і 1970 гадоў.

Жэня з Гайнаўшчыны! Раю звярнуцца табе ў вясковы ЛьЗС, калі ён у вас існуе. Калі няма, дык сама нічога тут не зробіш, таму звярніся ў Павятовае праўленне ЛьЗС у Гайнаўцы, там і атрымаеш усе выясненні. А мо пры ўдзеле сяброваў, якія таксама хацелі б заняцца фізкультурай, арганізуеце кола ЛьЗС у сваёй вёсцы?!

Жадаю поспехаў *Сэрцайка*

З НАГОДЫ 25 ГАДАВІНЫ

У Гайнаўскім павеце ўрачыста адзначалася 25-ая гадавіна перамогі над нямецкім фашызмам. У школах адбываліся спатканні з афіцэрамі беластоцкай часці ВОВ. На прадпрыемствах і ва ўстановах адбываліся сустрэчы з былымі салдатамі — ветэранамі II сусветнай вайны.

8-га мая на могілках савецкіх салдат ў Гайнаўцы адбыўся «Апэль палеглых». На ўрачыстасць прыбыла ганаровая рота ВОВ.

Дэлегацыі прадпрыемстваў і ўстаноў зложылі вянкі ля помніка савецкім воінам.

Тэкст і фота *В. Бура*

Афіцэр Войска Польскага чытае «Апэль».

Помнік савецкім салдатам.

ПЯНЬКОЎСКІЯ САМАДЗЕЙНІКІ

Пянькоўскі самадзейны гурток налічвае 11 асоб. Пачаўшы ад сакавіка 1970 года самадзейнікі пад кіраўніцтвам Аляксандра Бельскага працавалі над падрыхтоўкай мастацкай праграмы. Нядаўна гурток выступіў з канцэртам у Пяньках. Былі песні, гумары і скетчы.

Паўтарагадзінны канцэрт усім спадабаўся. Поспех гэты заахвоціў самадзейнікаў да далейшай працы і да падрыхтоўкі большай колькасці беларускіх і рускіх песень.

Ц. Я.

трупаў дзяцей ва ўзросце ад 3-х да 14 гадоў, у тым ліку 5 дзяўчынак і 1 хлопчык, з прыкметамі атручэння, апрануты ў лёткія начныя кашулі.

У сувязі з тым, што ва ўказаных трупах былі прызнаны доктар Гебельс, яго жонка і дзеці — усе трупы для агляду і апазнання асобамі, якія асабіста блізка ведалі іх, былі перавезены ў памяшканне аддзела контрразведкі «СМЕРШ» 79-га стралковага корпуса І-га Беларускага фронту.

Для апазнання трупаў на месцы былі прыцягнуты: ваенна-палонныя — асабісты прадстаўнік грос-адмірала Дэніца пры Стаўцы Гітлера — віцэ-адмірал Фос Ганс-Эрых, 1897 года нараджэння, тэхнік гаража імперскай канцылярыі Шнайдэр Карл-Фрыдрых-Вільгельм, якія добра ведалі асабіста Гебельса, яго жонку, дзяцей.

У выніку апытання і прад'яўлення трупаў віцэ-адмірал Фос, Ланге і Шнайдэр у агляддаемых трупах сцвярджальна прызналі Гебельса, яго жонку і дзяцей, пры гэтым віцэ-адмірал Фос на пастаўленае яму пытанне — па якіх прыкметах ён сцвярджае, што гэта іменна Гебельс, яго жонка і дзеці, даў тлумачэнне, што ў абгарэлым трупе мужчыны ён прызнае былога Рэйхсміністра прапаганды — доктара Гебельса па наступных прыкметах: абгарэлы труп мае яўнае падабенства з Гебельсам, што пацвярджаецца формай галавы, лініямі рота, пратэзам, які насіў Гебельс на правай назе, і наяўнасцю на трупе залатога нагруднага значка партыі НСДАП, рэшткамі абгарэлай партыйнай формы, адначасова з гэтым Фос растлумачыў, што апошнія дні (на працягу 3-х тыдняў — да 1-га мая г.г.) ён няспынна знаходзіўся пры Стаўцы Гітлера і асабіста сустракаўся з Гітлерам, Гебельсам і іншымі прыбліжанымі да іх асобамі, 30-га красавіка г.г. Фосу стала вядома аб самазабойстве Гітлера і перадсмяротным назначэнні Рэйхсканцлерам доктара Гебельса.

1-га мая г.г. Фос апошні раз бачыўся з Гебельсам у 20.30 гадзін у бамбасховішчы, дзе размяшчалася Стаўка Гітлера, прычым у гутарцы з Фосам Гебельс заявіў, што ён па прыкладу Гітлера скончыць жыццё самагубствам.

Прызнаючы ў абгарэлым трупе жанчыны жонку Гебельса, Фос у пацвярджэнне свайго заключэння растлумачыў, што труп жанчыны па росту (вышэй за сярэдні), наяўнасці на трупе абгарэлага залатога партыйнага значка НСДАП (адзіны знак у нямецкай жанчыны, уручаны ёй Гітлерам за 3 дні да яго самагубства), з'яўляецца трупам жонкі Гебельса.

Акрамя таго, пры аглядзе знойдзенага ля трупа жанчыны партсігара на ўнутраным баку адной з крышак выяўлена манаграма, на нямецкай мове: «Адольф Гітлер» 29.X.34.», якім, як заявіў Фос, карысталася на працягу апошніх 3-х тыдняў жонка Гебельса.

Пры аглядзе трупаў дзяцей ва ўсіх іх без выключэння Фос апазнаў дзяцей Гебельса, бо ўсіх іх неаднаразова бачыў, пры гэтым адну дзяўчынку — дачку Гебельса ва ўзросце каля 3-х гадоў назваў па імю — Гайдзі, якая да гэтага неаднаразова бывала ў кватэры Фоса.

Прыцягнутыя для апазнання трупаў указаныя вышэй повар Ланге і тэхнік гаража Шнайдэр катэгарычна сцвярджалі, што ў абгарэлым трупе мужчыны яны абодва прызнаюць доктара Гебельса, пацвердзіўшы свае сцвярджэнні абрысамі твару, ростам трупа, формай галавы і наяўнасцю металічнага пратэза на правай назе.

Дадаткова повар Ланге ў прысутнасці названых вышэй у гэтым акце ваеннаслужачых таксама прызнаў у трупах дзяцей — дзяцей Гебельса, назваўшы пры гэтым імёны двух з іх, а іменна: дзяўчынку па імю Гільда і хлопчыка па імю Гельмут, якіх ён асабіста ведаў доўгі час.

Вонкавым аглядам дзіцячых трупаў карпусны ўрач — падпалкоўнік медыцынскай службы Грачоў вызначыў, што смерць дзяцей настала ад уводу ў арганізм карбаксігемаглабіну, які ўтварае яды.

На падставе гэтых даных мы, ніжэй падпісаныя, заключаем, што агледжаныя абгарэлыя трупы — мужчыны, жанчыны, а таксама трупы дзяцей з'яўляюцца трупамі Германскага Рэйхсміністра прапаганды — доктара Юзэфа Гебельса, яго жонкі і іх дзяцей.

У чым складзены гэты акт.

Тлумачэнні Фоса, Ланге і Шнайдэра, прыцягнутых для апазнання трупаў, даваліся імі на нямецкай мове праз перакладчыка нямецкай мовы начальніка следчай часткі разведаддзела 3-й ударнай арміі капітана Альпяровіча». (Ідуць подпісы).

[1]) Скарочаная назва органаў ваеннай контрразведкі.

(Працяг будзе)

УСЕ ВУЧНІ ВЫПІСВАЮЦЬ «НІВУ» НА ЛЕТА. ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ДА 10 ЧЭРВЕНЯ

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Siódmy rok miłości" (jugosł.), 9—10. „Uzurpatorzy" (węgierski), 11—12. „Szczęśliwy Aleksander" (jugosł.), 13—14.

Дубіны

„Dziewczyna" (jugosł.), „Miłość i jazz" (ang.), 13—14.

Нарва

„Biały pokój" (czeski,) „Człowiek z M-3" (polski), 10—14.

Нараўка

„Kapryśne lato" (czeski), „Tylko jedno życie" (radz.), 10—14.

Чыжы

„Kochać jak Romeo" (jugosł.), „Siedem razy kobieta" (włoski), 10—14.

Дубічы Царкоўныя

„Trzy dni Wiktora Czernyszewa" (radz.), „Stąwka większa niż życie" (polski), 10—14.

Арэшкава

„63 dni" (polski), „Wyzwanie dla Robin Hooda" (ang.), 10—14.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Kochałem cię" (radz.), „Stawka większa niż życie" (polski), 10—14.

Орля

„Żyrafa w oknie"' (czeski), „Kalejdoskop" (ang.), 10—14.

Райск

„Między wrześniem a majem' (polski), „Stawka większa niż życie" (polski), 10—14.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Zwyczajny faszyzm" (radz.), 9—10, „Smarkula" (polski), 11—12. „Ostatni świadek" (polski), 13—14.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Янаў

„Znicz olimpijski" (jugosł.), 10—14.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Grunt to zdrowie" (franc.), 9—10. „Życie zamku" (franc.), 11—12. „Ostatni świadek" (polski) 13—14.

Мельнік

„Porucznik jazdy" (radz.), 9—10. „Operacja Belgrad" (jugosł.), 11—12. „Na miłość nigdy nie jest zapóźno" (węgierski), 13—14.

Мілейчыцы

„Protegowany" (jugosł.), 9—10. „Zawiadowca" (radz.), 11—12. „Nie wspominać o przyczynie śmierci" (jugosł.), 13—14.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Шудзялава

„Winnetou" (jugosł.), I i II cz. 10—14.

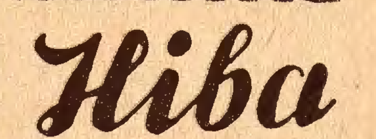
Сухаволя

„Czekam w Monte Carlo" (polski), „Włoch w Argentynie" (włoski), 10—14.

Новы двор

„Zjazd rodzinny" (węgierski), „Zakochana wiedźma" (włoski), 10—14.

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

BZGraf. Nakład 7.392 W—3

МЫ ПАЧАКАЕМ!..

Усё-такі ёсць ува мне нешта гіпнатычнае... Аднойчы пасылае жонка за тварагом. Прыходжу ў краму — чарга.

— Хто апошні? — пытаю.

— Я, — адказвае грамадзянін з поўнай сумкай.

Станаўлюся за ім. Прыкмячаю, што чамусьці ён прыглядаецца да мяне. Потым гаворыць:

— Вы, відаць, чалавек заняты. А я не спяшаюся. Станавіцеся, калі ласка, адразу перада мною. Смялей!

— Ды не, навошта ж?

— Паверце, — пераконвае ён, — так лепш!

Стаў я спераду, за пажылой жанчынай. А тая мне адразу:

— Тут за мною адна жанчына займала, а за ёю — яшчэ дзве... Дык станавіцеся адразу спераду ўсіх чатырох!

— А вы?

— Мы пачакаем! — гаворыць і падпіхае мяне наперад, проста да мужчыны ў скуранай курртцы...

«За славутага мяне прымаюць, — мільганула ў галаве. — А можа, за іншаземнага госця?»

— Наш я, — кажу пакупнікам. — Між іншым, эканамістам працую з акладам дзве тысячы пяцьсот злотых...

— Усе тут нашы, і ўсе з акладам, — адказвае мужчына ў скуранай курртцы і таксама прапускае мяне наперад. А там ужо і мужчына з сумкай прапускае:

— Вы не хвалюйцеся, грамадзянін, мы пачакаем!

Апошнія метры амаль спартыўным крокам пераадоўваюся; чарга ледзь не на руках мяне нясе.

А прадаўшчыца, гляджу, нікому ўжо не адпускае, адчуваю, чакае мяне.

Урэшце я ля прылаўка:

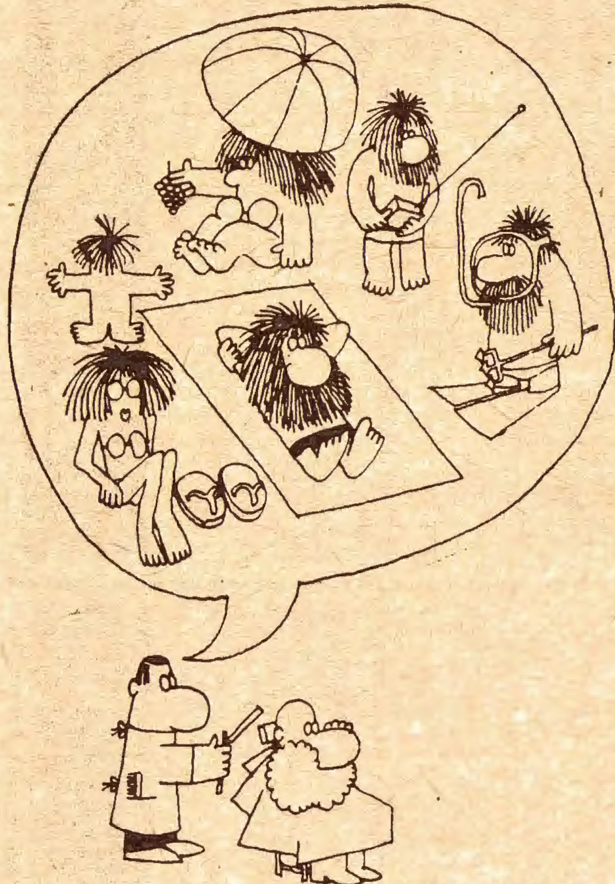
— Паўкіля тварагу, калі ласка!

Адважыла. Падае.

І тут мяне абсцупілі:

— Скажыце, ці тварог не марожаны?

С. Камісаранка

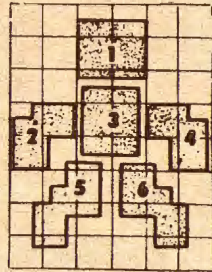
Водпуск у марах цырульніка.

НІЎКА

Перакур.

Галаваломка

Перарысуйце на тоўстую паперу гэтыя кавалачкі, павялічыўшы іх па клетках, і акуратна выражце. Затым паспрабуйце з гэтых частак злажыць новую сіметрычную фігуру такім чынам, каб пустая плошча ўнутры яе была поўнай копіяй самой фігуры, але паменшанай напалову. Як гэта зрабіць?

* * *

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 32 трохкутнікі рознай велічыні.

НЕ БЫЛО СТАЛА

Маці выправіла сына
Папасвіць авечкі,
На абед дала з сабою
Два крутых яечкі.
Сын дамоў прыйшоў
галодны,
Злосны, як ніколі:
— Не было аб што
разбіць мне
Іх у чыстым полі!

ВЯЛІКАЯ ФОРМА

Навабранец унтэр-афіцэру, які выдае абмундзіраванне:

— Гэта форма вялікая мне. Я падобны на пугала.

— Салдат павінен наводзіць страх на ворага.

СУПАКОІЛА

Звоніць тэлефон.

— Калі ласка, вазьмі трубку! — гаворыць муж. — І калі спытаюць мяне, скажы: «Вельмі шкадую, але майго мужа няма дома». Жонка ўзяла трубку і, паслухаўшы крыху, сказала:

— Вельмі шкадую, але мой муж дома...

— Каб цябе ліха, я ж цябе папярэджваў!..

— Але, мілы, — супакоіла яго жонка, — прасілі ж не цябе.

СВАЯКІ

Сваяк прыехаў здалёк да родных.

— Чаму ты не папярэдзіў нас тэлеграмай? — пытаюцца ў яго.

— Я спачатку хацеў паслаць тэлеграму. Але не паслаў, каб быць упэўненым, што застану вас дома.

СУСТРЭЧА З ДЗІКЕНСАМ

Дзікенс любіў лавіць рыбу. Аднойчы, калі ён сядзеў з вудаю, да яго падышоў селянін.

— Тут вы нічога не злавіце, — сказаў ён, — вось трошкі вышэй вада кішыць рыбаю.

— Ведаю, — адказаў Дзікенс, — але тут мне спакайней.

ЧАМУ

— Чаму ты да гэтага часу не заяўляеш, што ў цябе ўкралі машыну?

— Я чакаю, пакуль зладзеі не пафарбуюць...

Вячэрні канцэрт.

З НЯМЕЦКАГА

Петэр ідзе з маці ў магазін. На лесвіцы яны сустракаюць свайго новага суседа. Прыязна вітаюцца. Петэр падае суседу руку.

— Як цябе завуць, дзядзечка?

— Нойман, дзіцятка, а цябе?

— Петэр... А скажы, ты з дзецьмі?

Пан Нойман смяецца:

— Яны ўжо даўно паляцелі з гнязда, усе ўжо выраслі.

— А жонкі ў цябе таксама няма?

— Не, Петэр, мая жонка даўно памерла.

Петэр усхвалявана тузае маці за руку.

— Мама, што яшчэ табе спытаць?

КОЛЬКІ

Госць, не застаўшы дома дарослых, пачаў размаўляць з дзіцём:

— Колькі табе гадоў, мілы хлопчык?

— Шэсць гадоў дома, сем гадоў — у школе і чатыры — у аўтобусе.

АХВЯРЫ МОДЫ

Зайчыха гаворыць сваёй сяброўцы:

— У гэтым сезоне модным будзе воўчае футра. Я сказала свайму зайцу, каб ён сёння ж прыдбаў мне такое футра.

— Бедная ты ўдава, — паківала галавой зайчыха-сяброўка. — Цяпер я ведаю, чаго суседняя ваўчыха ходзіць у футры з заечых шкурак.

А я нажывіў на русалку!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Марысі, Валі і Раі з Грыгароўцаў і Паўла С. з вёскі Паўлы, Бельскага павета, змяшчаем песню

EJ, SOBOTKA, SOBOTKA

Słowa: Janusz Kondratowicz
Muzyka: Ryszard Poznakowski

Idzie czerwiec borem,
lasem, drogą i bezdrożem,
jedną nogą jeszcze tutaj,
drugą już za morzem.
Pochylają się topole
zapatrzone w wodę.
Czyje dziś życzenia spełni
sobótkowy płomień?

Ej, sobótka, sobótka!
Dzień jest długi, noc krótka,
czas ucieka, jak rzeka, jak wiatr.
Wianek w dali gdzieś płynie,
ktoś powtarza twe imię,
może Wisła, a może ja sam.

Zapalone wianki płyną
Wisłą aż do Gdańska,
przyszłość z dniem wczorajszym splata
wróżba świętojańska.
Potykają się zdarzenia
o czerwcowy łubin,
a ja ciągle jeszcze nie wiem,
czy mnie trochę lubisz.

Ej, sobótka, sobótka..

Rzeka niesie twe odbicie
w inne, obce strony,
a ja stoję, a ja patrzę,
bliski nieznajomy.
I wciąż pytam, choć ku temu
ani czas, ni miejsce,
czy to mnie dziś oddasz swoje
sobótkowe serce...

Ej, sobótka, sobótka...

НЕ ПРАГАВАРЫСЯ

— Мне даручана замяшчаць цябе ў часе водпуску.

— Добра, толькі выпадкова не прагаварыся, што я тут нічога не раблю.

У ЦЫРКУ

— Не разумею, як гэты мізэрненькі чалавечак не баіцца быць утаймавальнікам львоў.

— Ён проста не ўзбуджае ў іх апетыту.

НУ І МОЛАДЗЬ!

— Божа ж мой, як дрэнна выхавана цяперашняя моладзь! — бурчыць у трамваі нейкі пасажыр.

— У чым справа? — пытаецца кандуктар. — Вам жа ўступілі месца!

— Ну і што? А мая жонка ўсё яшчэ стаіць.

САМ ВІНАВАТЫ

— Доктар, сёння я ўсю ноч не мог заснуць, нават ні разу вочы не заплюшчыў...

— Сам вінаваты: ніхто з незаплюшчанымі вачыма не спіць.

КУРЁЗЫ

ТАРЗАН У ЗАПАВЕДНІКУ

Загадкавыя з'явы пачалі адбывацца ў паўднёваафрыканскім запаведніку Парк Кругер. Пакінутыя на стаянцы ў адной з гасцініц бунгала малалітражныя аўтамабілі невядомая сіла пераносіла на іншае месца. Некаторыя з іх аказаліся перакуленымі. Кліенты гасцініцы ў злосці пагражалі «тэту справу так не пакінуць».

Дырэкцыя парку ўзялася за высвятленне, і праз тыдзень злачынец быў знойдзены. Ім аказаўся Тарзан — вялізная чарапаха, старажыл запаведніка. У пошуках ценю Тарзан залазіў пад машыны, а калі сонца мяняла становішча і цень знікаў, перабіраўся за ім... цягнучы за сабой малалітражку.

«Злачынец» прыгавораны да ссылкі ў тую частку парку, куды машынам заезд забаронен.

ФУТБОЛ

Неяк аргенцінскі гаўчо трапіў на футбольны матч мясцовых каманд. Ён уважліва назіраў за ўсім, што адбывалася, і рашыў, што суддзя яўна падыгрывае гасцям. Абурэнне было настолькі вялікае, што гаўчо раскруціў ласо, злавіў суддзю і пашпорыўшы каня, на якім сядзеў увесь час, зацягнуў палоннага ў пампасы. Там ён прачытаў суддзі лекцыю пра справядлівасць, потым прымусіў вычысціць свайго каня. Аднак на наступны дзень яго выклікалі ў суд, прыгаварылі заплаціць штраф, і, апрача ўсяго, на працягу месяца чысціць аўтамабіль пацярпеўшага.

ВОКА ЗА ВОКА

Адна жанчына з г. Джэксана (штат Мічыган) адмовілася падаць у суд на свайго мужа, пасля таго, як у час дамашняй сваркі той выхапіў пісталет і стрэліў ёй у нагу. У паліцыі яна заявіла: «Я страляла ў яго самога гады два назад і цяпер мы квіты».

Ваўка ў аўчарню таксама можна без усялякай рызыкі пускаць. Калі, да прыкладу, у аўчарні няма авечак..